

Handelshögskolan
VID GÖTEBORGS UNIVERSITET

IAS 17 i förändring

- En studie av remissvar

Magisteruppsats HT 2009

Externredovisning

Författare:

Helena Pegrén

Maria Silfversparre

Handledare:

Pernilla Lundqvist

Jan Marton

FÖRORD

Vi vill ta tillfället i akt och tacka alla som hjälpt oss i arbetet med denna studie. Vi vill tacka våra handledare, Pernilla Lundqvist och Jan Marton för deras råd och synpunkter. Vi vill även tacka många av dem som har hjälpt oss med betydlig information och en knuff i rätt riktning.

Slutligen vill vi tacka nära och kära för kloka råd och tålamod.

Göteborg, 8 januari 2010

Helena Pegrén

Maria Silfversparre

SAMMANFATTNING

Magisteruppsats, Externredovisning HT 09, Handelshögskolan Göteborgs Universitet

Författare: Helena Pegrén och Maria Silfversparre

Handledare: Pernilla Lundqvist och Jan Marton

Titel: IAS 17 i förändring – En studie av remissvar

Bakgrund och problem: Det har riktats kritik från många håll mot det nuvarande sättet att redovisa leasingavtal på. Distinktionen mellan finansiellt och operationellt leasingavtal har medfört att många företag väljer att redovisa sina avtal som operationella, då dessa inte inkluderas i balansräkningen, vilket gör att en mer positiv bild förmedlas av verksamheten. IASBs nya förslag innebär att alla avtal kommer att redovisas som finansiella, vilket medför konsekvenser för företagen då balansräkning och mått såsom skuldsättningsgrad kommer att påverkas.

Syfte och avgränsning : Vi avser att analysera utvalda remissvar från diskussionsunderlaget och undersöka vad berörda parter anser kring förslaget och dess effekter på redovisningen. Vårt syfte är vidare att sammanställa remissvaren med avseende på valda frågor i diskussionsunderlaget och få en övergripande bild över likheter och olikheter mellan synpunkterna. I studien har vi valt att inte inkludera de remissvar som berör värderingsproblematiken kring det nya förslaget och vi kommer inte att titta på remissvar från enskilda företag.

Metod: Remissvaren studeras med avseende på de frågor som finns presenterade i diskussionsunderlaget. Vi har valt att dela in remissvaren i tre undergrupper, intresseföretag och liknande, revisionsföretag och universitet, totalt 22 remissinstanser fördelat på Europa och USA. Vi har sedan presenterat remissinstansernas svar i tabellform och därifrån gått vidare med analys av svaren.

Analys och slutsats: De flesta remissvaren tyder på att det finns en uppfattning om att den nuvarande leasingredovisningen inte uppfyller användarnas behov. Det verkar finnas ett stöd för den analys som IASB gör för de tillgångar och skulder som uppkommer i ett leasingavtal, dock går åsikterna isär kring hur dessa ska presenteras i balansräkningen. En tendens är att organisationer som representerar företag verkar vara något mer negativa inställda till förslaget i helhet.

Förslag till fortsatt forskning: Vi anser att det hade varit intressant att genomföra en studie av remissinstansernas synpunkter när förslaget väl implementeras. Andra intressanta forskningsområden kan tänkas behandla den värderingsproblematik som uppkommer eller undersöka leasegivarens redovisning och dess konsekvenser, vilket många instanser efterlyst.

Nyckelord: IAS 17, leasingavtal, finansiell leasing, operationell leasing

FÖRKORTNINGAR

ABA	American Bankers Association
CBI	Confederation of British Industry
GASB	German Accounting Standards Board
EAPB	European Association of Public Banks
EFRAG	European Financial Reporting Advisory Group
EU	Europeiska Unionen
FASB	Financial Accounting Standards Board
FEE	Fédération des Experts comptables Européens
IFRS	International Financial Reporting Standards
IAS	International Accounting Standards
IASB	International Accounting Standards Board
IASC	International Accounting Standards Committee
G4+1	Förkortning för Group 4+1. Bestod från början av fyra länder, USA, Storbritannien, Kanada, Australien samt IASC (+1). Kom senare att inkludera Nya Zeeland

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. INLEDNING	1
1.1 BAKGRUND	1
1.2 PROBLEMDISKUSSION	2
1.3 FRÅGESTÄLLNINGAR	3
1.4 SYFTE	3
1.5 AVGRÄNSNING	3
1.6 DEFINITIONER	3
1.7 UPPSATSENS DISPOSITION	4
2. METOD	6
2.1 ÄMNESVAL	6
2.2 VAL AV METOD	6
2.3 VAL AV DATA	7
2.3.1 VAL AV REMISSVAR	7
2.4 ANALYSMETOD	11
2.5 VALIDITET OCH RELIABILITET	11
2.6 KÄLL - OCH METODKRITIK	12
2.6.1 METODKRITIK	12
2.6.2 KÄLLKRITIK	13
3. REFERENSRAM	15
3.1 IASBs PROCESS FÖR FRAMTAGNING AV EN NY STANDARD	15
3.2 TILLGÅNGS- OCH SKULDDEFINITION ENLIGT IASBs FÖRESTÄLLNINGSRAM	16
3.3 REDOVISNING AV LEASINGAVTAL IDAG – IAS 17	17
3.4 BAKGRUND TILL PROJEKTET	17
3.4.1 KRITIK MOT IAS 17	17
3.4.2 G4+1 GRUPPENS FÖRARBETE TILL PROJEKTET	18
3.5 DISKUSSIONSUNDERLAG – <i>LEASES PRELIMINARY VIEWS</i>	19
3.5.1 RÄTTEN ATT ANVÄNDA DET LEASADE OBJEKTET ÄR EN TILLGÅNG	19
3.5.2 SKYLDIGHETEN ATT BETALA HYRA ELLER AVGIFT ÄR EN SKULD	20
3.5.3 IASBs TANKE KRING TILLGÅNGS OCH -SKULDDEFINITIONEN	20
3.6 IASBs FRÅGESTÄLLNINGAR	21
3.6.1 Q3	21
3.6.2 Q4	22
3.6.3 Q5	22
3.6.3 Q22	23
3.6.4 Q23	23
3.7 FORSKNING OCH SYNPUNKTER KRING LEASINGREDOVISNING	24
3.7.1 EFFEKTER PÅ BALANSRÄKNINGEN	24

3.7.2 EFFEKTER FÖR ANVÄNDARNA.....	25
3.7.3 FORSKNING KRING PARTERNAS SYNPUNKTER PÅ FÖRSLAGET	26
4. EMPIRI	28
4.1 REMISSVAR	28
4.2 Q3.....	29
4.3 Q4.....	31
4.4 Q5.....	34
4.5 Q22.....	36
4.6 Q23.....	39
5. ANALYS	42
5.1 Q3.....	42
5.2 Q4.....	43
5.3 Q5.....	45
5.4 Q22.....	46
5.5 Q23 M.....	47
6. SLUTSATS.....	49
6.1 FORTSATT FORSKNING	50
7. KÄLLFÖRTECKNING	51

FIGURFÖRTECKNING

FIGUR 1. VÄRLDSKARTA ÖVER REMISSVAR	8
FIGUR 2. IASBs PROCESS FÖR FRAMTAGNING AV EN NY STANDARD	16
FIGUR 3. IASBs ANALYS AV RÄTTIGHETER OCH SKYLDIGHETER.....	21
FIGUR 4. PÅVERKAN BALANSRÄKNING	25

TABELLFÖRTECKNING

TABELL 1: INTRESSEORGANISATIONER OCH LIKNANDE.....	9
TABELL 2: REVISIONSFÖRETAG	10
TABELL 3: UNIVERSITET	11
TABELL 4: ANTAL REMISSINSTANSER FÖRDELAT PÅ RESPEKTIVE GRUPP	28
TABELL 5: Q3 INTRESSEORGANISATIONER OCH LIKNANDE.....	29
TABELL 6: Q3 REVISIONSFÖRETAG.....	30
TABELL 7: Q3 UNIVERSITET.....	31
TABELL 8: Q4 INTRESSEORGANISATIONER OCH LIKNANDE.....	31
TABELL 9: Q4 REVISIONSFÖRETAG.....	33
TABELL 10: Q4 UNIVERSITET.....	33

TABELL 11: Q5 INTRESSEORGANISATIONER OCH LIKNANDE.....	34
TABELL 12: Q5 REVISIONSFÖRETAG	35
TABELL 13: Q5 UNIVERSITET.....	36
TABELL 14: Q22 INTRESSEORGANISATIONER OCH LIKNANDE.....	36
TABELL 15: Q22 REVISIONSFÖRETAG	38
TABELL 16: Q22 UNIVERSITET.....	38
TABELL 17: Q23 INTRESSEORGANISATIONER OCH LIKNANDE.....	39
TABELL 18: Q23 REVISIONSFÖRETAG	40

1.INLEDNING

I uppsatsens inledande kapitel presenteras ämnet samt bakgrunden till det valda ämnet, vilket görs för att läsaren ska få en förståelse för de problem och syfte som presenteras i denna studie. För att läsaren ska få en översikt över studien avslutas detta kapitel med uppsatsens disposition.

1.1 BAKGRUND

” While much of public attention rightly focuses on accounting issues relating to the financial crisis, this is a project of great importance and deserves public interest. Leasing is a significant source of financing for many companies. It is therefore important that interested parties should take the time to familiarise themselves with our proposals and give their views through the comment letter process”

Sir David Tweedie (Källa: www.iasb.org (a), hämtat: 4 november 2009)

Citatet ovan är ett uttalande från IASBs ordförande, Sir David Tweedie, i samband med presentationen av det diskussionsunderlag som behandlar det nya förslaget gällande redovisning av leasingavtal. Redan 1996 presenterade G4 + 1 gruppen ett nytt sätt att angripa leasingproblematiken, vilket kom att resultera i det förslag som IASB presenterade i mars 2009. G4+1 gruppen bestod ursprungligen av normsättningsorgan från fyra länder, USA, Storbritannien, Kanada, Australien samt IASC och efterhand anslöt sig även Nya Zeeland. (Lipe, 2001) Deras syfte var bland annat att utforma högkvalitativa standarder. (www.iasplus.com, hämtat: 17 december 2009) Det nya förslaget innebär att den nuvarande klassificeringen av leasingavtal som finansiellt- och operationellt försvinner. Istället kommer leasetagaren att redovisa en tillgång som motsvarar rätten att utnyttja det leasade objektet och en motsvarande skuld som avser skyldigheten att betala leasingavgifter. Detta skulle enligt IASB eliminera de skillnader i redovisningen som uppstår till följd av klassificeringen, då ett operationellt leasingavtal inte aktiveras i balansräkningen till skillnad från ett finansiellt. (DP/2009/01)

Det nuvarande sättet att redovisa leasingavtal på har kritiserats från olika håll och anses i många fall inte uppfylla användarnas informationsbehov. En del av kritiken mot den nuvarande modellen grundas på att jämförbarheten för användarna är oacceptabel då standarden ger utrymme för att liknande transaktioner tillåts redovisas på olika sätt. Ett annat problem som också uppmärksammas i diskussionsunderlaget är att den nuvarande standarden är bristfällig i förhållande till IASBs grundläggande värderingar. Då ett leasingkontrakt upprättas tillfaller leasetagaren en rätt att nyttja det leasade objektet vilket uppfyller IASBs tillgångsdefinition. Motsvarande gäller för skyldigheten att betala leasinghyra, vilket uppfyller IASBs skullddefinition. Klassificeras ett avtal som operationellt aktiveras emellertid inte denna tillgång respektive skuld. (DP/2009/1).

Forskning som gjorts visar på att de finansiella nyckeltalen kommer att påverkas negativt för industrier som har en hög andel operationell leasing, exempelvis transportindustrin (främst flygbolag) och i detaljhandeln, där operationell leasing utgör en stor finansieringskälla. (Goodacre, 2003a, Fülbier et al, 2008) Det är därför viktigt att berörda parter är väl insatta i förslaget och de konsekvenser det får för verksamheten, vilket också framgår av citatet nedan.

"Accounting would change significantly for leases that are now classified as operating leases"

Sir David Tweedie (www.iasb.org (b), hämtat: 20 november 2009)

Redovisningen kommer att förändras markant vilket gör att företag och andra parter har ett intresse av att aktivt följa utvecklingen på området och påtala eventuella problem och frågeställningar som kan tänkas uppstå längs vägen.

1.2 PROBLEMDISKUSSION

IASB ger allmänheten tillfälle att lämna synpunkter på diskussionsunderlaget kopplat till vissa frågeställningar genom ha förslaget ute på remiss. I anslutning till varje avsnitt i diskussionsunderlaget har IASB formulerat ett antal frågor, som allmänheten uppmanas att svara på och reflektera över. Möjligheten för intresserade att kommentera olika delar av projektet fanns till och med den 17 juli 2009. Från det att diskussionsunderlaget presenterades i mars 2009 har IASB erhållit 300 remissvar från olika organisationer representerade över hela världen, där remissinstanserna framför sina tolkningar och funderingar kring diskussionsunderlaget. Bland dessa remissvar finns bland annat branschorganisationer, universitet, revisionsbyråer, företag och normsättare. Enligt IASB är detta ett viktigt inslag i processen att utveckla en ny standard då aktörer får chansen att yttra sig kring eventuella oklarheter kring standarden. Det är naturligtvis en utmaning, om inte praktiskt omöjligt, att utforma en standard som skall vara tillämplig globalt och att ta hänsyn till samtliga synpunkter. Det nya förslaget anses som kontroversiellt och har gett upphov till starka reaktioner runt om i världen. I många fall är de som lämnar kommentarer välorganiserade och försöker påverka de som utformar standarderna (Beattie et al, 2006). Enligt Beattie et al (2006) finns det en risk att det uppstår en intressekonflikt emellan, då alla parter inte har samma bakgrund och syften. Diskussionsunderlaget behandlar i huvudsak leasetagarens redovisning, och som diskuterats ovan, kommer företag med en hög andel operationell leasing att påverkas då deras balansomslutning kommer att öka. Det har debatterats flitigt kring detta, och eftersom det är ett aktuellt ämne finner vi det särskilt intressant att ta del av de synpunkter och tankar som kan tänkas förekomma bland de olika remissinstanser som utnyttjat möjligheten att kommentera diskussionsunderlaget.

1.3 FRÅGESTÄLLNINGAR

Utifrån ovanstående bakgrund och problemdiskussion formuleras följande två forskningsfrågor som vi avser att besvara:

- Vad anser berörda parter om det nya förslaget kring de tillgångar och skulder som anses uppstå i ett leasingavtal?
- Finns det skillnader i svaren beroende på vilken remissinstans som lämnar synpunkter och vad kan tänkas förklara detta?

1.4 SYFTE

Syftet är att analysera utvalda remissvar utifrån de frågor som vi valt från diskussionsunderlaget och försöka kartlägga vad remissinstanser anser kring förslaget och dess effekter på redovisningen. Vi avser vidare att sammanställa remissvaren och få en övergripande bild över dess likheter och olikheter.

1.5 AVGRÄNSNING

Vi kommer inte att analysera den värderingsproblematik som diskussionsunderlaget tar upp och inte heller titta på de remissvar som behandlar det området. Studien omfattar endast remissvar från Europa och USA och vi har valt att bortse från de remissvar som enskilda företag har lämnat, vilket kommenteras i metodkapitlet. Vi har vidare valt att utlämna de kommentarer som behandlar påverkan på leasegivare och endast fokuserat på kommentarer angående leasetagare.

1.6 DEFINITIONER

Tillgång

En tillgång är en resurs över vilken företaget har det bestämmande inflytandet till följd av inträffade händelser och som förväntas innebära ekonomiska fördelar för företaget i framtiden. (IASBs föreställningsram, punkt 49)

Skuld

En skuld är en befintlig förpliktelse för företaget till följd av inträffade händelser, vilken förväntas ge upphov till ett utflöde från företaget av resurser som innefattar ekonomiska fördelar. (IASBs föreställningsram, punkt 49)

Immateriell tillgång

I enlighet med IAS 38 definieras en immateriell tillgång som en identifierbar, icke-monetär tillgång utan fysisk form (IAS 38, punkt 8). För att tillgången skall få redovisas krävs bland annat att den är identifierbar, att ett företag har kontroll över den samt att den kommer att generera framtida ekonomiska fördelar. (IAS 38, punkt 11-13, 17 och 18)

Materiell anläggningstillgång

Med materiella anläggningstillgångar avses fysiska tillgångar som innehas för produktion eller distribution av varor eller tjänster, för uthyrning till andra, eller för administrativa ändamål och som förväntas bli använda under mer än en period. (IAS 16, punkt 6) För att utgifter för tillgången skall få redovisas krävs att det är sannolikt att de framtida ekonomiska fördelarna förknippade med tillgången tillfaller företaget samt att tillgångens anskaffningsvärde kan beräknas på ett tillförlitligt sätt. (IAS 16, punkt 7)

Finansiell leasing

Ett leasingavtal där de ekonomiska riskerna och fördelarna förknippade med ägandet av ett objekt i allt väsentligt överförs från leasegivaren till leasetagaren. Äganderätten kan, men behöver inte, slutligen övergå till leasetagaren. (IAS 17, punkt 4)

Operationell leasing

Ett operationellt leasingavtal definieras i standarden såsom ett leasingavtal som inte är ett finansiellt leasingavtal. (IAS 17, punkt 4). Av det följer att det är ett avtal där risker och fördelar med ägandet är kvar hos leasegivaren (Marton et al, 2008, s 163).

1.7 UPPSATSENS DISPOSITION

Kapitel 1 – Inledning här presenterar vi inledningsvis en bakgrund till vår problemformulering. Vi fortsätter med att presentera vår frågeställning och återge studiens syfte, dess avgränsning och klargör studiens aktuella definitioner.

Kapitel 2 – Metod i detta kapitel tydliggörs studiens val av ämne, vilka metoder studien använder sig av och en förklaring till dessa. Slutligen presenteras de effekter som vårt val kan tänkas få och detta görs genom en diskussion som behandlar studiens kvalitet.

Kapitel 3 – Referensram i detta kapitel tas studiens aktuella teorier upp som styrker våra senare antaganden. Vi inleder med en förståelse i IASBs arbete och hur en standard kommer till, vi kommer sedan att ta upp diskussionen kring nuvarande IAS 17 och dess innehåll idag. Vi

fortsätter sedan med att presentera diskussionsunderlagets bakgrund och framställandet av förslaget. Därefter presenterar vi de valda frågorna hämtade från diskussionsunderlaget. Vi kommer sedan att avsluta detta kapitel med teori kring tidigare forskning.

Kapitel 4 – Empiri i detta kapitel kommer vi att presentera de svar som har skickats in gällande vår studies frågor. Vi kommer att presentera varje studiegrupp för sig i tabellform. Tabellen kommer att innehålla vilken ställning de har tagit till IASBs förslag och viktiga kommentarer kopplat till detta.

Kapitel 5 – Analys här kommer vi att analysera svaren, vi kommer dessutom att titta på svarens likheter och skillnader. Presentation kommer göras utifrån varje undergrupp och fråga och slutligen en sammanfattning av grupperna. Vi kommer här även att knyta an till den som teori som är presenterad under referensramen.

Kapitel 6 – Slutsats I uppsatsens sista kapitel kommer vi att diskutera studiens problemformuleringar. Vi vill visa här vad berörda parter anser kring förslaget och se om och varför remissvaren skiljer sig åt.

2. METOD

Här presenteras den metod som ligger till grund för uppsatsen. Vi redogör även i detta kapitel för hur vår arbetsprocess går till och hur vår datainsamling behandlas och analyseras. Till sist kommer vi även att behysa uppsatsen kvalitet.

2.1 ÄMNESVAL

Vårt ämnesval är taget utifrån det internationella normgivningsorganet IASB. Vi har valt att skriva vår uppsats om IAS 17 – leasing, då denna standard har varit mycket omdiskuterad. Vårt intresse för leasing har att göra med dess komplexitet och dess effekt på redovisningen. Vi anser att det nya förslaget kommer få stor effekt på företags balansräkning vilket gör detta till ett mycket intressant område som berör en stor del av de företag som följer IFRS. Förslagets aktualitet gör ämnet desto mer spännande. Utefter de diskussionsunderlag som IASB har presenterat, finns 29 frågor formulerade. Vi har valt att använda oss av dem, eftersom de flesta remissvaren är strukturerade utifrån dessa. Utefter vår problemformulering har vi valt att använda oss av frågorna Q3, Q4, Q5, Q22 och Q23 då dessa behandlar redovisningen kring leasing och dess effekter.

2.2 VAL AV METOD

Vi har utgått ifrån vår problemformulering och anser att den mest lämpliga karaktären för vår studie är den kvalitativa. Enligt Jacobsen (2002) är en kvalitativ ansats i regel ett sätt att få fram hur människor tolkar och förstår en situation, därför kan sägas att den kvalitativa metoden primärt har ett förstående syfte. Genom en kvalitativ karaktär är studien således inte inriktad på att pröva om informationen har generell giltighet, det centrala blir istället att genom informationsinsamling få en djupare förståelse för problem som kan tänkas förekomma i IASBs förslag (Holme & Solvang, 1997). Denna metod är då mest lämpad för vår studie eftersom vi vill undersöka berörda parter synpunkter kring det nya förslaget att redovisa leasing på. Vi har valt att utgå från diskussionsunderlaget för att få en fördjupad förståelse över vad förslaget innebär. Vi analyserar sedan de utvalda remissvaren. Diskussionsunderlaget innehåller en genomgång av den problematik som IASB anser finns med nuvarande IAS 17 samt förslag för att eliminera dessa svårigheter. Diskussionsunderlaget är uppdelat i olika kapitel med ett antal tillhörande frågor, dessa frågor ska hjälpa IASB i sitt arbete att utveckla en ny standard. 300 remissinstanser gav sina synpunkter på dessa frågor. Utefter vår problemformulering ansåg vi att fem frågor var relevanta, Q3, Q4, Q5, Q22 och Q23. Vi kom fram till ovanstående frågor genom att noggrant studera innehållet i diskussionsunderlaget. Frågorna berör den nya klassificeringen samt aktivering av tillgångar respektive skulder på balansräkningen och hur detta ska ske. Studien kommer att presentera dessa frågor utifrån IASBs synsätt, där vi presenterar deras förslag samt

bakgrunden till dem i teorin. I empirin kommer vi sedan att presentera vad remissinstanserna anser om frågorna.

2.3 VAL AV DATA

Vår insamling består endast av sekundär data då primärdata inte uppfyller vår studies behov av information (Jacobsen, 2002). De sekundära data består av de remissvar gällande DP/2009/1 som har publicerats, dessa är offentliga och finns lättillgängliga på IASBs hemsida, där vi även har samlat in bakgrundsinformation för studien. Studiens metodkapitel är framtaget utefter de metodböcker som vi anser är mest lämpliga för vår studie. På grund av de geografiska svårigheterna som en mer omfattande studie med intervjuer innebär, anser vi att en studie av remissvar ger oss tillräckligt med relevanta synpunkter och intervjuer tror vi endast bekräftar dem. I metoden har vi även valt att inkludera kortfattad information kring våra remissinstanser, som geografisk tillhörighet och typ av verksamhet. Denna information har vi samlat in från respektive webbsida. Referensramen har sin bakgrund i de artiklar vi har hämtat från databaser som Göteborgs Universitet tillhandahåller, vår huvudsakliga databas har varit Business Source Premier. Vid sökning på "leases" fick vi 11341 resultat, vilket visar på hur aktuellt och intressant studiens valda ämne är. Vi har även sökt annan litteratur och teorier för att styrka studiens slutsatser.

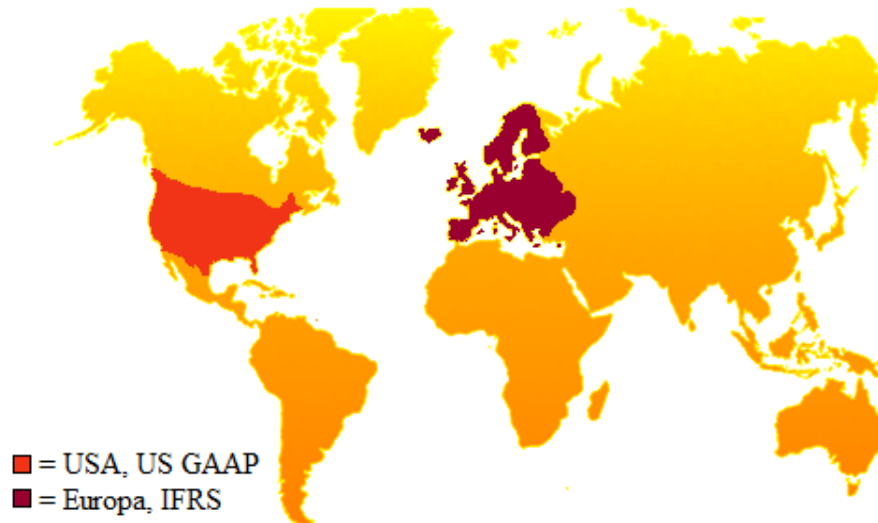
2.3.1 VAL AV REMISSVAR

Vi valde att ta oss an vårt urval utifrån den urvalsprocess som är presenterad av Jacobsen (2002) där man använder sig av olika faser och steg. Det första steget handlar om att skaffa sig en överblick över alla remissvar och se vilka vi skulle vilja använda oss av om det inte fanns några givna förutsättningar, som exempelvis tid. De remissvar som IASB har listat på iasb.org är totalt 300 stycken som representeras av branschorganisationer, normsättningsorganisationer, universitet, revisionsbyråer och företag från hela världen.

Utefter våra förutsättningar kan vi inte studera alla remissvaren, men rimligt antal skulle vara ett 20-tal. Vår begränsning ligger i studiens omfattning på 10 veckor. Marton med flera (2008) nämner att problematiken inom leasing har diskuterats länge, både inom IASB och den amerikanska motsvarigheten FASB, men ingen har kommit med någon bra lösning. IASB och FASB startade tillsammans ett konvergensprojekt för att minimera skillnader mellan deras regelverk och för att åstadkomma en harmonisering inom området. (Marton et al, 2008) Förändringen av leasing är en del i detta konvergensprojekt. USA introducerade en liknande klassificering vad gäller de finansiella och operationella leasingavtalen som finns i IAS 17 redan 1976 (Abdel-Khalik, 1981). Diskussionerna har därför varit likartade vad gäller leasingredovisning båda inom Europa och USA. Då vi är verksamma i Europa anser vi att det är relevant att studera remissvar härifrån. Mot bakgrund av ovanstående har vi därför valt att använda oss av remissinstanser som härstammar från såväl Europa som USA. Vi kommer dock inte att presentera FASBs regelverk US GAAPs motsvarighet till IAS 17, då US GAAPs SFS 13

behandlar leasing utifrån samma klassificering som IFRS gör i stort. Den stora skillnaden på IFRS och US GAAP är att den förstnämnda är mer principbaserad. (Marton et al, 2008)

Figur 1. Världskarta över remissvar

(Källa: Egen figur)

Steg 2 i urvalsprocessen är att dela in den valda populationen i undergrupper utefter studiens problemfrågeställning. Det naturliga valet för vår studie är då att dela in remissvaren utifrån remissinstansernas karaktär. Vi kommer att använda oss av tre undergrupper vilka är intresseorganisationer och liknande, universitet och revisionsbyråer. Utifrån vår tolkning av remissvaren finns de representerade från alla sorters grupper. Vi ansåg att dessa undergrupper är intressanta vad gäller deras kunskap och därmed remissvarens tyngd för IASB. Vi anser vidare att företagens åsikter är för subjektiva och då inte relevanta för vår studie, vi har därför valt att exkludera enskilda företag från vår studie.

I steg 3 ska vårt urval göras inom dessa undergrupper. Vid valet kring dessa finns det vissa kriterier vi kan använda oss av. Det första kriteriet är bredd och variation och det handlar om att säkerställa att vi får representanter från varje undergrupp genom att välja slumpmässigt efter vår indelning. I vår studie tror vi dock att risken är relativt hög att inte få med dem som är representativa. Vi har därför baserat vårt urval på kriteriet information och genom att söka information om de olika organisationerna har vårt urval underlättats. (Jacobsen, 2002)

I följande tabeller ges en presentation över de remissvar som vi valt att studera: Intresseorganisationer och liknande, revisionsföretag och slutligen universitet.

Intresseorganisationer och liknande

Tabell 1: Intresseorganisationer och liknande

Organisation	Syfte
American Bankers Association (ABA)	Representerar Amerikanska banker och arbetar för att tillvarata deras intressen
Business Europe	Representant för företag och organisationer över hela Europa. Arbetar för att förbättra det ekonomiska klimatet
Confederation of British Industry (CBI)	Organisation i Storbritannien som tillvaratar industrins intressen genom att påverka beslutsfattare i viktiga frågor, som bland annat rör politik och ekonomi
German Accounting Standards Board (GASB)	Arbetar för att förbättra standarden på redovisningen och de finansiella rapporterna och verkar för konvergens mellan nationella och internationella standarder
European Association of Public Banks (EAPB)	Representant för publika banker i Europa och verkar för att tillvarata deras intressen
European Financial Reporting Advisory Group (EFRAG)	Teknisk kommitté som bildats genom ett privat initiativ för att tillföra expertis på redovisningsområdet inom IASBs organisation
FAR SRS	Organisation för revisions - och rådgivningsbranschen i Sverige. Verkar både nationellt och internationellt för att utveckla branschen
Fédération des Experts Comptables Européens (FEE)	Organisation för redovisningsprofessionen i Europa och representerar dess medlemmar i internationella samt viktiga frågor för branschen
Hundred group of finance directors	Representerar ekonomichefer från Storbritanniens största företag
Svenska bankföreningen	Företräder banker i Sverige och representerar dess medlems företag gentemot myndigheter samt nationella och internationella organisationer

Svenskt näringsliv	Svensk organisation som representerar stora och medelstora företag. Verkar i huvudsak för ett bättre företagsklimat i Sverige
World bank	Fristående organisation som ansvarar för att finansiellt bistå och ge råd åt världens länder i syfte att främja ekonomisk utveckling

Revisionsföretag

Tabell 2: Revisionsföretag

Företag	Verksamhet
BDO	Över 44 000 anställda och finns representerade i drygt 110 länder med fler än 1000 kontor. Deras tjänster är revision, skatt, redovisning och olika konsultationer
Deloitte	150 000 medarbetare i 140 länder. Revision, skatt, konsult och rådgivning är de fyra främsta affärsområdena
Ernst & Young	Har över 135 000 anställda. Deras affärsområden är advisory, skatt, revision, transaktionsrådgivning
Grant Thornton	Över 30 000 medarbetare vid över 500 kontor och finns representerade i över 110 länder i världen. Deras tjänster är skatterådgivning, redovisning och corporate finance-tjänster
KPMG	Cirka 137 000 anställda och är verksamma i 144 länder. Deras tjänster är revision, skatt och rådgivning
PWC	Cirka 163 000 medarbetare i 151 länder. Deras affärsområden är revision, redovisning och kvalificerad rådgivning

Universitet

Tabell 3: Universitet

Universitet	Land
Economic University of Bayreuth	Tyskland
London School of Economics	England
Turku School of Economics	Finland
University of Idaho	USA

2.4 ANALYSMETOD

Analysprocessen kommer att bestå av tre olika nivåer; beskriva, systematisera och kategorisera och sedan en kombination av dessa. På den beskrivande nivån ska vi försöka beskriva med en neutral och objektiv syn på våra data. Vi kommer att dokumentera tankar kring vägen och sammanställa all data grundligt och detaljerat i vår beskrivning. Nästa nivå är kategorisering av vår insamlade data. Vi har valt att kategorisera efter utvalda frågeställningar som IASB har presenterat i sitt förslag, vilka behandlar förslagets effekter i redovisningen och finns presenterade under referenssammen. Fördelen med att kategorisera är att förenkla komplicerad, detaljerad och rik data. Upprättandet av våra kategorier utfördes till följd av vår problemformulering och studiens syfte. Remissvaren kan sedan lätt härledas till de olika kategorierna utefter remissvarens struktur som innehåller svar på alla, eller delar av de frågorna IASB vill ha svar på. Att kombinera de andra nivåerna görs för att hitta samband i den insamlade datan. Vi kommer sedan att försöka beskriva sambandet och förklara likheter och olikheter. Vi kommer att utgå från en löpande analys, vilket gör att ny och oväntad information kan berika vår studie. Det är även viktigt att analysera allt medan det finns färskt i minnet. (Patel & Davidson, 2003)

2.5 VALIDITET OCH RELIABILITET

Vår studies ambition är att upptäcka företeelser, tolka och förstå vår frågeställning och beskriva samt förklara vår empiri (Patel & Davidson, 2003). För att uppnå en hög kvalitet på vår studie är det hög validitet som vi eftersträvar. Validitet innebär att vår empiri ska vara giltig och relevant, detta innebär att vi faktiskt mäter det som vi önskar mäta (Jacobsen, 2002). Här kan vi ifrågasätta om vi har valt rätt remissvar för vår studie eller om vi har kategoriserat våra data rätt. Vi anser

dock att efter vårt noggranna urval, efter konsultation med våra handledare, att vi är säkra på att rätt remissvar är analyserade.

För att sträva efter en hög reliabilitet måste studien vara tillförlitlig och trovärdig, vi måste kunna lita på innehållet i vår studie. Detta innebär att vi ska genomföra studien på ett tillförlitligt sätt och att antalet fel i vår uppsats är näst intill obefintliga. En hög reliabilitet existerar om flera liknande mätningar görs som är oberoende av varandra men som mäter samma fenomen och ger liknande eller samma resultat (Holme & Solvang 1997). Citatet nedan är en sammanfattning på vad reliabiliteten innebär.

"Gör det rätt, eller låt bli att göra det alls"

Jacobsen (2002)

Patel och Davidson (2003) menar på att i en kvalitativ studie är dessa två begrepp så sammanflätade att de flesta forskarna använder endast validitet i sin studie för att förklara kvaliteten. Vi har valt att både kritisera validitet och reliabiliteten trots att reliabiliteten inte är det mest centrala i vår studie. Vi anser inte att vikten i vår uppsats är reliabilitet, då vår studie är unik och ifall den görs igen och behandlar lika frågeställning kan svaren bli olika. Detta eftersom förslaget varit offentligt länge och respondenterna är insatta och har sett effekterna. Vi anser däremot att skulle vår studie göras med exakt samma data och vid samma tidpunkt kommer vi att få samma resultat. Validitet påverkas även av vår förmåga att kunna förklara relationen mellan det normala, det typiska och det speciella, vilket även påverkas av vår subjektivitet och det kan då vara svårt att säkerställa validiteten. (Patel och Davidson, 2003)

Vår studies insamlade data är i form av sekundär data, detta innebär att de data vi har använt oss av inte är insamlad för vår studie utan skraddarsydd för någon annan. Detta kan innebära en begränsning för vår studie och att tillförlitligheten kan komma att ifrågasättas (Jacobsen, 2002).

2.6 KÄLL - OCH METODKRITIK

2.6.1 METODKRITIK

För att undersöka vad de utvalda remissinstanserna anser om det nya förslaget valde vi att studera deras kommentarer till diskussionsunderlaget. Vid pågående studie och under studiens gång har vi tagit ställning till om vi även skulle samla in primärdata i form av intervjuer. Intervjuer är ett bra komplement till en studie av olika dokument i form av texter. Vår första tanke var att vi skulle få kontakt med minst en som var involverad i varje remissvar för att kunna ställa några ytterligare frågor kring varför de svarat som de gjort. Efter att ha diskuterat med våra handledare och efter vi satt oss in i remissvaren anser vi det onödigt att följa upp med en intervju för de utvalda remissvaren har ett genomtänkt och mycket innehållsrikt svar, det hade troligtvis inte

tagit oss ett steg längre då mycket hade blivit en upprepning. Vi tror också att bakom de remissvar som vi har valt finns det kompetenta personer som är väl insatta i förslaget. Ytterligare skäl till att utesluta intervjuer är att det är svårt att veta vilken person som är bäst lämpad. Dessutom kan det, på grund av tidsaspekten, vara svårt att få tag på en representant från varje remissvar så även av enkelhetsskäl valde vi att endast använda oss av remissvaren. Detta innebär att vi har kunnat läsa dem flera gånger och kan eliminera risken att utelämna viktiga synpunkter kring förslaget och att vi har haft god tid att tolka den information som finns i remissvaren.

Det kan dock vara en nackdel att endast granska remissvaren, till exempel finns inte möjligheten att ställa följdfrågor kring sådant som är oklart och detta kan göra att vi feltolkar något, vilket innebär att vi inte kan bekräfta vår egna tolkning. Det kan även finnas åsikter representerade från remissinstanserna som inte belyses i remissvaren. En annan nackdel är att studiens utvalda remissvar inte framför åsikter som kan relateras till vår problemformulering.

2.6.2 KÄLLKRITIK

Offentliga dokument (remissvar)

Studiens offentliga dokument representeras av våra utvalda remissvar. Det vi har fått beakta gällande användning av dessa är dess objektivitet och neutralitet, främst vid analysen kring dessa. En fördel kring denna information är att dess svar är väl genomtänkta och bearbetade (Jacobsen, 2002)

Webbsidor

Nackdelen med att använda sig av webbsidor är den bristande kontrollen på materialet som läggs ut. Vi kan inte kontrollera av vem eller om informationen är trovärdig och riktig. För att inte hamna i denna fälla har vi endast valt att hämta information från de organisationer som är kända och som vi kan lita på, som till exempel IASBs hemsida. Den information som studien har inhämtat från hemsidor har analyserats utifrån dess trovärdighet och jämförts med andra källor, för att se om den kan vara korrekt.

Artiklar

De artiklar som vi har använt oss av i studien kommer från olika databaser som vi fritt kunnat söka i. En viktig fråga som vi får ställa vid användandet av dessa databaser är om all relevant information finns där, det kan vara viktiga artiklar för vår studie som inte finns fritt tillgängliga.

Litteratur (böcker)

Innehållet i böcker kan vara av varierande kvalitet, dess aktualitet och subjektivitet är svårt som magisterstudent att avgöra. Vi har med hjälp av en bibliotekarie kritiserat studiens källor och de källor som har varit inaktuella har vi valt att inte använda oss av. Våra kriterier vid val av bok har varit dess utgivna år och beaktning kring dess kunskap.

3. REFERENSRAM

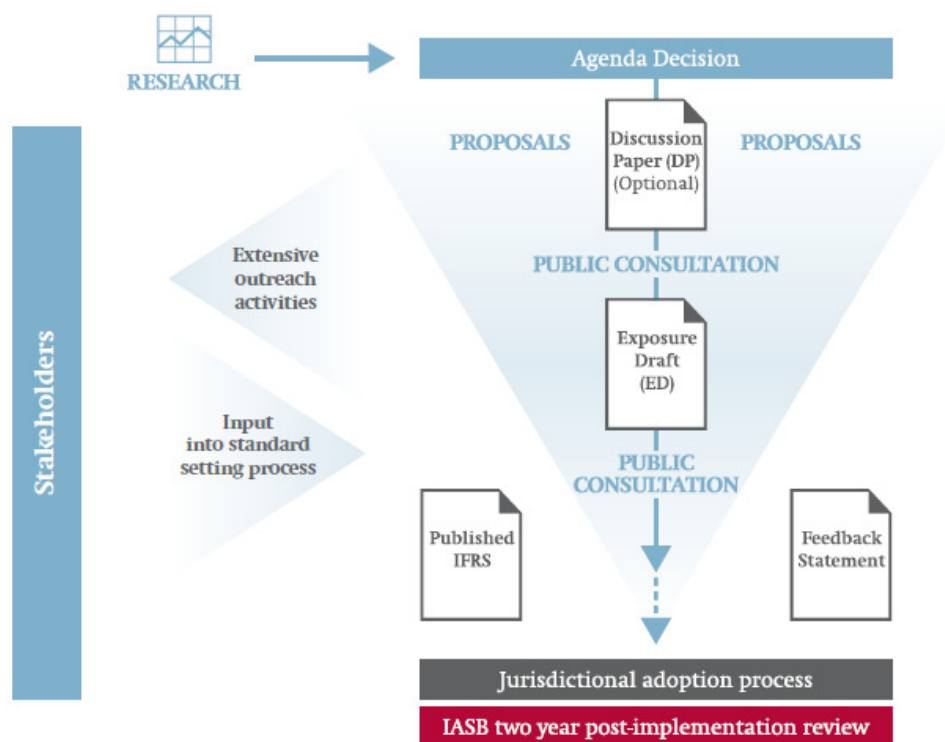
I detta kapitel tar vi inledningsvis upp IASBs tillvägagångssätt vid utformandet av en ny standard. Därefter följer en presentation kring nuvarande LAS 17 och dess kritik, därpå följer bakgrunden till projektet. Sedan redogör vi för diskussionsunderlaget med presentation av de frågor vi baserar vårt empirikapitel på, allt detta redogörs utifrån IASBs synsätt. Slutligen behyses tidigare forskning och debatt kring förslaget.

3.1 IASBs PROCESS FÖR FRAMTAGNING AV EN NY STANDARD

IASB är en oberoende organisation som aktivt verkar för en internationell konvergens gällande redovisningsstandarder samt för att utveckla och kvalitetsförbättra redovisningen. Efter en omstrukturerad av föregångaren IASC bildades IASB 2001. Det fanns flera bakomliggande orsaker till förändringen, bland annat var syftet att inkludera andra grupper än revisorer för att på så vis åstadkomma en bredare representation av åsikter. En annan bakomliggande faktor till att ombilda IASC till IASB var att göra själva processen för utvecklandet av standarder mer transparent för att på så vis öka acceptansen bland användarna (Marton et al, 2008).

Idag är alltså IASBs arbete med att kvalitetsförbättra standarder en öppen process, där allmänheten har insyn. Ett antal steg leder fram till den slutliga versionen av standarden, vilket beskrivs nedan och åskådliggörs i figur 2. Initialt sker viss forskning och planering av projektet, där en grundläggande genomgång görs av de utmaningar och problem som finns kopplat till ett visst redovisningsområde. Därefter utvecklas och publiceras diskussionsunderlaget som ger en översikt över ämnet och möjliga lösningar till det som diskuterats. Här ger också IASB sin syn på hur problematiken bör hanteras. I diskussionsunderlaget finns även en uppmaning till intresserade parter att kommentera de frågeställningar som IASB presenterat. Kommentarererna är till störst nytta om de besvarar de frågor som ställts och om de beskriver alternativ som IASB borde överväga. Nästa steg i processen innebär publicering av ett utkast, som till skillnad från diskussionsunderlaget presenterar ett specifikt förslag i form av en ny standard eller justering av en tidigare standard. Även i detta steg finns möjlighet för intresserade parter att lämna kommentarer och synpunkter. När alla kommentarer behandlats publiceras den nya standarden. (www.iasb.org (c), hämtat: 17 november 2009)

Figur 2. IASBs process för framtagning av en ny standard

(Källa: www.iasb.org (d), hämtat: 20 november 2009)

Möjligheten för allmänheten att delta i processen genom att lämna synpunkter och kommentarer på diskussionsunderlaget respektive utkastet är ett viktigt inslag enligt IASB, då det ger möjlighet att identifiera viktiga frågeställningar och problem kopplat till ett förslag. De kommentarer som lämnats inom angiven tidsperiod sammanställs, analyseras och publiceras därefter på hemsidan. (www.iasb.org (c), hämtat: 17 november 2009)

3.2 TILLGÅNGS- OCH SKULDDEFINITION ENLIGT IASBs FÖRESTÄLLNINGSRAM

Föreställningsramen redogör för centrala begrepp och principer för utformning av finansiella rapporter avsedda för externa användare. IASBs föreställningsram avser vidare att vägleda vad gäller arbetet med att utforma framtida internationella standarder samt arbetet med att omarbota existerande standarder. I ramverket behandlas definitioner av olika poster i balansräkningen, vilket är av vikt då det är avgörande för huruvida de ska inkluderas eller inte. (IASBs föreställningsram, punkt 1)

De definitioner som är av vikt kopplat till det nya förslaget av leasingredovisning återfinns i föreställningsramen, punkt 49. Där definieras en tillgång som en resurs över vilken företaget har det bestämmande inflytandet till följd av inträffade händelser och som förväntas innebära ekonomiska fördelar för företaget i framtiden. Bestämmande inflytande kan innebära att företaget äger tillgången, men kan också innebära att det finns ett avtal som ger samma innebörd. Med inträffade händelser avses att något har hänt och syftar inte på framtida händelser. Vad gäller ekonomiska fördelar förväntas tillgången generera ekonomisk nytta i framtiden. (Marton et al, 2008)

En skuld definieras enligt punkt 49 i föreställningsramen som en befintlig förpliktelse för företaget till följd av inträffade händelser, vilken förväntas ge upphov till ett utflöde från företaget av resurser som innefattar ekonomiska fördelar. Med befintlig förpliktelse avses att företaget inte på egen hand kan bestämma om skulden ska regleras eller inte. Utflöde av ekonomiska resurser innebär att företaget kommer att få negativa kassaflöden på grund av att skulden betalas. (Marton et al, 2008)

3.3 REDOVISNING AV LEASINGAVTAL IDAG – IAS 17

Enligt IAS 17 kan ett leasingavtal klassificeras som finansiellt eller operationellt. Ett finansiellt leasingavtal innebär att de ekonomiska riskerna och fördelarna förknippade med ägandet av ett objekt har överförts från leasegivaren till leasetagaren. Övriga leasingavtal är operationella avtal, det vill säga att de ekonomiska riskerna och fördelarna kvarstår hos leasegivaren. I IAS 17, punkt 10, anges vidare att avgörande för huruvida ett avtal skall klassificeras som finansiellt eller operationellt är avtalets ekonomiska innebörd, vilket alltså innebär att redovisningen sker efter den ekonomiska substansen i avtalet och inte efter dess civilrättsliga innebörd.

De ovan beskrivna formerna hanteras på olika sätt i leasetagarens redovisning. Finansiella leasingavtal behandlas på samma sätt som om avtalet hade redovisats som ett lånefinansierat köp. IAS 17, punkt 20, anger att det i leasetagarens balansräkning initialt redovisas en tillgång och en skuld motsvarande leasingobjektets verkliga värde alternativt nuvärdet av minimileaseavgiften, om detta är mindre. Den redovisade tillgången i balansräkningen skrivs sedan av och leaseavgifterna fördelas på ränta och amortering av skulden. I ett operationellt leasingavtal påverkas inte balansräkningen, istället kostnadsförs leasingavgiften linjärt över leasingperioden i enlighet med IAS 17, punkt 20.

3.4 BAKGRUND TILL PROJEKTET

3.4.1 KRITIK MOT IAS 17

Det har riktats en del kritik mot det nuvarande sättet att redovisa leasingavtal på och IASB anser därför att det finns skäl till att omarbete IAS 17. Mycket av den kritik som lyfts fram i diskussionsunderlaget tar sin utgångspunkt i att användarnas informationsbehov inte tillfredställs

med den nuvarande modellen att redovisa leasingavtal på. Många användare anser att operationell leasing ger upphov till tillgångar och skulder som bör redovisas i balansräkningen hos leasetagarna. En konsekvens av detta blir följaktligen att användarna får justera balansräkningen med de tillgångar och skulder som inte redovisas, för att få en rättvisande bild. (DP/2009/1) I en pilotstudie som utfördes av Nelson (1963) på ett tiotal Amerikanska bolag, justerades balansräkningen med avseende på den operationella leasingen. Tillgångarna ökade då med 30 procent i medelvärde, och skuldsättningsgraden ökade med 94 procent i median. Nelson (1963) belyste att de olika resultaten, beroende på om användarna justerar för leaseingskyldigheterna för de operationella avtalen eller inte, kan göra att finansanalytiker fattar felaktiga beslut. Den information som lämnas i noterna anses inte vara tillräcklig för att kunna göra dessa justeringar på ett tillförlitligt sätt enligt IASB, vilket försvårar för användarna då de skall bedöma ett företags finansiella situation. (DP/2009/1)

IASB menar också att uppdelningen av leasingavtal i finansiella och operationella gör att lika transaktioner tillåts redovisas olika, vilket minskar jämförbarheten för användarna. (DP/2009/1) Forskning indikerar också att såväl producenter som användare av redovisningen anser att den nuvarande modellen är bristfällig. De är överens om att standarden ger utrymme för att strukturera transaktioner i syfte att klassificera ett avtal som operationellt för att därmed undvika att det leasade objektet aktiveras i balansräkningen, vilket möjliggör att lika händelser behandlas olika i redovisningen. (Beattie et al, 2006)

IASB har vidare fått kritik för att den nuvarande modellen anses vara för komplex och inbjuder till subjektiva bedömningar. (DP/2009/1) Som redogjorts för ovan, kan det finnas incitament hos företagsledningen att klassificera ett avtal som operationellt då ett exkluderande av leasingavtalet i redovisningen påverkar balansräkningen och tillhörande nyckeltal positivt. Detta blir särskilt attraktivt då företagen utvärderas på basis av olika nyckeltal och då det ofta finns bonussystem för företagsledningen kopplade till dessa. (Goodacre, 2003b)

Det har också framförts synpunkter på att IAS 17 är bristfällig i förhållande till de grundläggande värderingar som finns i IASBs föreställningsram. Då ett leasingavtal ingås får leasetagaren rätt till att nyttja det leasade objektet, vilket motsvarar en värdegenererande rättighet och således uppfyller IASBs tillgångsdefinition. Motsvarande gäller för leasetagarens skyldighet att betala leaseavgifter, vilket uppfyller IASBs skullddefinition. Om ett avtal redovisas som operationellt kommer emellertid inte denna tillgång respektive skuld att aktiveras i balansräkningen. (DP/2009/1)

3.4.2 G4+1 GRUPPENS FÖRARBETE TILL PROJEKTET

Normsättare och andra berörda parter har under ett antal år diskuterat hur redovisningen av leasingavtal skall förbättras mot bakgrund av ovanstående kritik. En central fråga, då den operationella leasingen dominerar som finansieringskälla i många länder. Normgivande organ har

hävdad att en lösning på mycket av den problematik som finns med den nuvarande modellen skulle vara att behandla alla leasingavtal på samma sätt. (Beattie et al, 2006)

Debatten som förts under många år mynnade 1996 ut i att den så kallade G4+1 gruppen, bestående av normgivande enheter från Australien, Kanada, Nya Zeeland, Storbritannien, USA och dåvarande IASC, presenterade en rapport, ”Accounting for Leases: A New Approach”. I rapporten identifierades ett antal svårigheter med de gällande standarderna för leasingredovisning. Här konstaterades att distinktionen mellan finansiell och operationell leasing var bristfällig i flera avseenden och rekommendationen var att uppdelningen i finansiell och operationell leasing skulle avskaffas. (Mcgregor, 1996) G4+1 gruppen kom också att publicera ett diskussionsunderlag år 2000, ”Leases – implementation of a new approach”. I detta material utvecklades rapporten från 1996 och det klargjordes hur förslaget skulle implementeras. (Nailor & Lennard, 2000)

Så småningom kom IASB i samarbete med US Financial Accounting Standards Board (FASB) att utveckla ett diskussionsunderlag som presenterades i mars 2009, ”Leases: Preliminary Views”, som utgår från den dåvarande G4+1 gruppens arbete med att förbättra standarden. Projektets syfte är att skapa en betydligt förbättrad standard vad gäller leasingredovisning och är en del av arbetet för konvergens mellan IASB och FASB. Målsättningen är att en omarbetad standard skall tas i bruk under mitten av 2011. IASB kommer att gå igenom och utreda de kommentarer som lämnats till detta diskussionsunderlag och sedan arbeta med att utforma ett utkast till en ny standard för leasetagare. (DP/2009/1)

3.5 DISKUSSIONSUNDERLAG – LEASES PRELIMINARY VIEWS

Diskussionsunderlaget summerar förslag till hur en ny standard för leasing kan se ut. Underlaget tar också upp hur olika frågeställningar eventuellt kan komma att hanteras i en ny standard. Vidare så sker också en diskussion av andra frågeställningar och problem som behöver utredas innan en ny standard publiceras. IASBs diskussionsunderlag är framtaget för leasetagarens redovisning, IASB avser att så småningom presentera en modell för leasegivarna.

3.5.1 RÄTTEN ATT ANVÄNDA DET LEASADE OBJEKTET ÄR EN TILLGÅNG

IASB anger att rätten att nyttja det leasade objektet är en tillgång i det avseendet att leasetagaren kan använda objektet för att skapa kassaflöde alternativt reducera kassaflödet. I diskussionsunderlaget drar IASB slutsatsen att leasetagaren kontrollerar rätten att nyttja det leasade objektet eftersom leasegivaren får anses vara oförmögen att få tillgång till eller återta objektet utan att bryta avtalet. Denna kontroll som leasetagaren anses ha över objektet är en konsekvens av en inträffad händelse, det vill säga då leasingkontraktet skrevs på och då leverans av det leasade objektet från leasegivaren till leasetagaren skedde. Kontentan är således att leasetagaren har en ovillkorlig rätt att nyttja objektet såvida inte leasetagaren bryter kontraktet, exempelvis genom att inte sköta betalningarna kopplade till leasingavtalet. Framtida ekonomiska

fördelar kommer att tillfalla leasetagaren genom användandet av det leasade objektet under avtalets löptid.

3.5.2 SKYLDIGHETEN ATT BETALA HYRA ELLER AVGIFT ÄR EN SKULD

Leasegivaren har ingen juridisk rätt att återta det leasade objektet såvida inte leasetagaren bryter mot kontraktet alternativt efter avtalets slut. Motsvarande gäller också för leasetagaren, det vill säga denne har ingen rätt att avsluta kontraktet och därmed undgå att betala hyra. Av detta följer att leasetagaren har en skyldighet att betala leasingavgiften vilket enligt IASB motsvarar en skuld. Denna skyldighet har sin grund i och med en inträffad händelse. Slutligen så resulterar skyldigheten att betala i ett utflöde av ekonomiska fördelar.

3.5.3 IASBS TANKE KRING TILLGÅNGS OCH -SKULDDEFINITIONEN

Mot bakgrund av ovanstående resonemang belyser IASB att den nuvarande formen inte är i överensstämmelse med tillgångs- och skulddefinitionen i föreställningsramen. Tanken med att omarbete standarden är alltså att utveckla en ny modell som kommer att aktivera tillgångar och skulder hänförliga till ett leasekontrakt. Genom detta undviks att en del avtal behandlas redovisningsmässigt som ett köp medan andra inte gör det. Det nya förslaget att redovisa på skulle innebära att alla avtal hanteras som en rätt att utnyttja det leasade objektet enligt avtalets villkor. Leasetagaren skall redovisa enligt följande:

1. En tillgång som motsvarar rätten att använda det leasade objektet enligt villkoren i kontraktet
2. En skuld som motsvaras av skyldigheten att betala avgift kopplat till det leasade objektet

Enligt IASB skulle detta nya tillvägagångssätt möta den kritik som riktats mot den nuvarande formen att redovisa leasingavtal på. Användare av redovisningen behöver inte justera balansräkningen för att få en riktig ekonomisk bild av företaget då det inte förekommer operationella avtal. Redovisningen kommer att vara densamma för alla leasingkontrakt vilket innebär att lika transaktioner kommer redovisas på lika sätt och därmed kommer problematiken med jämförbarhet att försvinna. Möjligheten och incitamenten att försöka styra utformningen av transaktioner kommer att försvinna då den mängd av leasade objekt som inte avspeglas i balansräkningen kommer att reduceras. Därtill, vilket klargjorts ovan, kommer det nya sättet att vara konsistent med föreställningsramen.

3.6 IASBS FRÅGESTÄLLNINGAR

3.6.1 Q3

Do you agree with the boards' analysis of the rights and obligations, and assets and liabilities arising in a simple lease contract?

Denna fråga behandlar huruvida medhåll ges till IASBs analys gällande de rättigheter och skyldigheter, tillgångar och skulder som dyker upp i leasingavtal. IASBs analys grundar sig på att den existerande redovisningsmodellen inte uppfyller användarnas behov, speciellt vad gäller korrekt avspeglning av dess ekonomiska innebörd. Alla leasingavtal innehåller rättigheter och skyldigheter för leasetagaren, det är dessa rättigheter och skyldigheter som återstår efter leverans av leasingobjektet, eller efter att avtalet är juridiskt bindande, som behandlas i IASBs diskussionsunderlag. IASB har identifierat följande rättigheter och skyldigheter för en leasetagare:

Figur 3. IASBs analys av rättigheter och skyldigheter

Lessee rights	Lessee obligations
<ul style="list-style-type: none">• Right to use the machine for the lease term	<ul style="list-style-type: none">• Obligation to pay rentals• Obligation to return the machine at the end of the lease term

(Källa: DP/2009/1, hämtat: 4 november 2009)

Rätten att nyttja leasingobjektet är en tillgång

IASB anser att leasetagaren har kontroll över det leasade objektet i det avseendet att leasegivaren inte kan återta eller få tillgång till objektet utan att bryta mot leasingavtalet. Kontrollen som leasetagaren innehar är ett resultat från tidigare händelser, till exempelvis vid leverans eller vid signering av avtalet. När leasetagaren använder det leasade objektet kommer detta resultera i framtida ekonomiska fördelar, till exempel i form av ett ökat kassaflöde.

Skyldigheten till att betala leasingavgift är en skuld

Leasetagaren har en skyldighet att betala en leasingavgift, en skyldighet som är ett resultat av inträffade händelser. Leasetagaren har vidare inga rättigheter att avsluta kontraktet eller undvika att betala avgift för leaseobjektet. Denna skyldighet anses resultera i ett utflöde av ekonomiska fördelar.

Mot denna bakgrund anser IASB således att leasetagarens rätt att utnyttja det leasade objektet motsvarar en tillgång och att skyldigheten att betala leasingavgift motsvarar en skuld.

3.6.2 Q4

The boards tentatively decided to adopt an approach to lessee accounting that would require the lessee to recognise:

- (a) an asset representing its right to use the leased item for the lease term (the right-of-use asset)*
- (b) a liability for its obligation to pay rentals*

IASB har försöksvis beslutat att tillämpa en metod där leasetagarens redovisning skulle innebära att leasingobjektet aktiverades på balansräkningen utefter företagets rätt att nyttja det leasade objektet. Detta skulle då ske genom att rättigheten aktiveras som en tillgång och att skyldigheten för att betala avgift aktiveras som en skuld i balansräkningen.

Genom att redovisa efter detta förslag möter man användarnas kritik. Detta innebär att alla leasingavtal kommer redovisas utifrån samma princip och de kommer inte klassificeras som finansiella och operationella. IASBs förslag innebär således att all operationell leasing kommer aktiveras och därmed få samma karaktär som finansiell leasing. IASB poängterar vidare i diskussionsunderlaget att förslaget är mer enhetligt med föreställningsramen och nytgivna standarder.

3.6.3 Q5

The boards tentatively decided not to adopt a components approach to lease contracts. Instead, the boards tentatively decided to adopt an approach whereby the lessee recognises:

- (a) a single right-of-use asset that includes rights acquired under options*
- (b) a single obligation to pay rentals that includes obligations arising under contingent rental arrangements and residual value guarantees.*

Leasingavtal kan vara mycket komplexa, de kan innehålla flera olika skyldigheter och rättigheter och IASBs diskussion har varit ifall dessa ska särredovisas. De skyldigheter och rättigheter ett leasingavtal kan innehålla är exempelvis att förnya avtalet, bryta avtalet innan avtalstiden är slut, köpa leasingobjektet till dess restvärde och det är även vanligt att avtalet innehåller någon klausul kring eventuell ersättning ifall objektet skulle bli förstört. Dessa påverkar leasetagarens rättigheter och skyldigheter och därmed dess tillgångar och skulder.

IASB diskuterade olika problemområden kring denna sorts redovisning, bland annat att det kan i verkligheten bli svårt att följa en standard som kräver separat identifiering, värdering och aktivering i balansräkningen. Det är även svårt att ta hänsyn till sannolikheten att företag kommer att använda sig av exempelvis köpa ut objektet, förlänga avtalets längd och så vidare. De olika valens värde är även svårt att fastställa och detta kan i sig leda till att leasingavtal redovisas olika, vilket var IASBs avsikt från början att eliminera. Dessa ovannämnda svårigheter ligger till grund för att IASB inte ansåg att särredovisning var ett lämpligt förslag enligt Q5.

3.6.3 Q22

Should the lessee's obligation to pay rentals be presented separately in the statement of financial position? What additional information would separate presentation provide?

IASB har diskuterat huruvida den skuld som uppstår i ett leasingkontrakt ska separeras från andra skulder i redovisningen eller inte. IASB menar att skyldigheten att betala hyra liknar säkrade lån. IAS 39 och SFAS 140 (Accounting for Transfers and Servicing of Financial Assets and Extinguishments of Liabilities) kräver inte separat redovisning av säkrade lån, däremot krävs ytterligare upplysningar. IASB anser därför, mot bakgrund av ovanstående, att det inte behövs någon separat redovisning vad gäller leasetagarens skyldighet att betala leaseavgifter i balansräkningen. FASB är av en annan uppfattning i denna fråga, då de anser att denna skuld som uppkommer i ett leasingavtal skiljer sig från de flesta finansiella skulder och därför bör redovisas separat.

3.6.4 Q23

How should the right-of-use asset be presented in the statement of financial position? What additional disclosures (if any) do you think are necessary under each of the approaches?

Denna fråga behandlar hur rättigheten att nyttja objektet skall presenteras i balansräkningen och vilka eventuella upplysningar som kan tänkas krävas. IASB har tre alternativa förslag kring denna redovisning, vilka är:

- a) rätten att nyttja tillgången ska redovisas utifrån det leasade objektets karaktär, leasar man ett fordon ska detta redovisas där företagets andra fordon redovisas, dock anser IASB att ägda fordon skall presenteras separerat från leasade fordon

En fördel med detta förslag är att det ger användarna av redovisningen information om vilken typ av objekt som leasas. Denna information ökar möjligheten för användarna att bedöma framtida kassaflöden för företaget, vilket kan vara relevant information för kommande beslut. IASB diskuterar även svårigheter med att skilja leasade tillgångar från ägda i balansräkningen. I de fall där differentieringen inte är möjlig, anser IASB att information kring detta kan lämnas i noterna.

- b) redovisa rätten att nyttja tillgången som en immateriell tillgång

Fördelen med att redovisa rätten att nyttja en tillgång som en immateriell tillgång är att det då finns en tydlig skillnad på leasade och ägda objekt, vilket kan vara viktigt för användarna. Det är dessutom rätten att nyttja det leasade objektet som är själva tillgången och inte objektet i sig. En nackdel med detta redovisningssätt är att det inte framgår vad det är för typ av objekt och då inte heller vad tillgången bidrar med i företaget.

- c) Leasingavtal som till sin substans är ett förvärv, det vill säga den ekonomiska innebörden är att tillgången är köpt, skall redovisas på basis av den underliggande

tillgångens karaktär. Övriga rättigheter att nyttja leasade objekt skulle då presenteras som immateriella tillgångar.

Fördelen med detta tillvägagångssätt är att användarna kan skilja på leasing som har samma substans som ett avbetalningsköp och övrig leasing. Nackdelen är att de leasingavtal som då kommer att klassificeras som immateriella tillgångar inte ger information om den underliggande tillgångens karaktär. Standarden kommer dessutom att bli komplicerad då IASB i detta alternativ måste utveckla en vägledning kring denna differentiering. Dessutom anser IASB att detta alternativ ger möjlighet att göra olika val, vilket kan komma att påverka jämförbarheten för användarna av redovisningen.

IASB anser här att rätten att utnyttja en tillgång skall presenteras i balansräkningen på basis av den underliggande tillgångens karaktär, vilket således innebär alternativ a.

3.7 FORSKNING OCH SYNPUNKTER KRING LEASINGREDOVISNING

3.7.1 EFFEKTER PÅ BALANSRÄKNINGEN

Debatten kring redovisning av leasingavtal är en relevant fråga för företag då förslaget kommer att innebära en ökad balansomslutning. De företag som leasar objekt med ett högt värde, exempelvis flygplan eller fastigheter, kommer att påverkas, men även de företag som leasar objekt med mindre värde, som bilar, skrivare etcetera, då dessa avtal kan vara många till antalet. (Thorstensson, 2009) Det har länge förekommit diskussioner kring en förändring av leasingredovisningen och det har producerats en del forskning på hur balansräkning och nyckeltal påverkas om de operationella leasingavtalen aktiveras på balansräkningen. Studier visar på att de finansiella nyckeltalen kommer att påverkas negativt för industrier som har en hög andel operationell leasing, exempelvis transportindustrin (främst flygbolag) och i detaljhandeln, där operationell leasing utgör en stor finansieringskälla. (Goodacre, 2003a, Fülbier et al, 2008)

Viktiga mått som kan kopplas till den finansiella risken, till exempel skuldsättningsgrad, kommer att öka men även räntabilitetsmått påverkas då ett operationellt leasingavtal aktiveras i balansräkningen. Figur 4 visar balansräkningen hos ett fiktivt leasingföretag under en period av fem år, där nuvärdet av de leasade tillgångarna uppgår till £1000k. Den första kolumnen visar hur leasingavtalet redovisas under förutsättning att det behandlas som ett operationellt. Balansräkningen kommer då att se likadan ut under 2001-2005. Om det operationella avtalet istället redovisas som ett finansiellt kommer tillgångarna att öka med £1000k (avskrivning sker konstant med £200k) och skulderna kommer också att öka med motsvarande under 2000 (se kolumn 2). Initialt kommer då skuldsättningsgraden att öka från 40 procent till 140 procent. De 5 kolumnerna till höger visar hur balansräkningen påverkas fortsättningsvis under 2001-2005. (Goodacre, 2003b)

Figur 4. Påverkan balansräkning

Panel A Balance Sheet as at 31 December	Operating lease	Capitalized lease (all figures are £000s)					
	2000	2000	2001	2002	2003	2004	2005
<i>Assets</i>							
Leased property: net book value	0	1000	800	600	400	200	0
Other (short-term) assets	1400	1400	1400	1400	1400	1400	1400
Total assets	1400	2400	2200	2000	1800	1600	1400
<i>Liabilities</i>							
Debt: long-term	400	400	400	400	400	400	400
Lease liability: short-term	0	171	184	199	215	231	0
Lease liability: long-term	0	829	645	446	231	0	0
Lease liability: total	0	1000	829	645	446	231	0
Total liabilities	400	1400	1229	1045	846	631	400
Total net assets	1000	1000	971	955	954	969	1000
<i>Shareholders funds</i>							
Share capital	500	500	500	500	500	500	500
Retained profit	500	500	500	500	500	500	500
Lease impact on profit (cumulative)	0	0	-29	-45	-46	-31	0
	1000	1000	971	955	954	969	1000
Net debt/equity ratio (%)	40	140	127	109	89	65	40

(Källa: Goodacre, 2003b)

Imhoff, Lipe & Wright (1991) gjorde en annan studie på årsredovisningar från 1988, på McDonalds i USA. De justerade balansräkningen för att ta hänsyn till de operationella leasingavtalen och fick en ökad skuldsättningsgrad på 30 procent. För företagen innebär detta naturligtvis konsekvenser då deras prestationer ofta utvärderas på basis av olika nyckeltal. För intressenter som långivare är företagets finansiella risk och därmed olika skuldsättningsmått av särskild vikt, då de ofta har krav på företagets riskstruktur. (Goodacre, 2003b)

3.7.2 EFFEKTER FÖR ANVÄNDARNA

Det har debatterats huruvida aktörer på kapitalmarknaden verkligen påverkas av om de operationella leasingavtalen inkluderas i balansräkningen eller inte. Finansiella leasingavtal avspeglas redan i balansräkningen och information om de operationella leasingavtalen finns i form av noter vilket ger användarna av redovisningen nödvändig information. Enligt Goodacre (2003b) har det betydelse om det förhåller sig så att förändringarna som innebär att de operationella avtalen redovisas på balansräkningen medför att parternas beteende ändras. Viktiga

frågor att reflektera över enligt Goodacre (2003b) är om investerare kommer att agera annorlunda till följd av att de operationella avtalen avspeglas i balansräkningen. Kommer banker vara mindre villiga att låna pengar till företagen och kommer lånevillkoren att förändras? Kommer företagsledare att agera annorlunda och försöka omförhandla leasingkontrakt för att få så minimal påverkan på balansräkningen? Goodacre (2003b) anser att förändringarna ger värdefull information för användare om detta är information som inte redan finns tillgänglig. Är användarna effektiva ”informationsinhämtare” kommer denna grupp inte tillföras någon ny information eftersom de då redan har förstått meningen med vad de operationella avtalen innebär då de tagit del av upplysningarna i noterna. (Goodacre, 2003b)

En del forskning som gjorts på området tyder på att externa parter som långgivare och finansanalytiker är mer positivt inställda till företag som redovisar sina leasingavtal som operationella, och därmed undgår påverkan på balansräkningen, jämfört med de som redovisar finansiella leasingavtal. (Goodacre, 2003b) Även om en del studier indikerar att användare har svårt att hantera informationen som inte redovisas via balansräkningen finns det forskning som hävdar det motsatta. Det finns empiriska resultat som tyder på att marknaden inte blir missledda av att de operationella leasingavtalen inte syns på balansräkningen. Analytiker och investerare tar enligt dessa studier hänsyn till den information som lämnas i noterna vad gäller de operationella leasingavtalen i samband med värderingar och riskbedömningar. (Imhoff et al, 1993, Ely, 1995).

3.7.3 FORSKNING KRING PARTERNAS SYNPUNKTER PÅ FÖRSLAGET

Beattie med flera (2006) genomförde en studie för att kartlägga användares och producenters åsikter kring debatten rörande reformen av leasingredovisning och de ekonomiska konsekvenser som ett nytt förslag kan komma att innebära. De frågor som var i fokus i studien var synpunkter på den nuvarande redovisningen, på det eventuella förslaget samt synpunkter på ekonomiska konsekvenser och faktorer som kunde tänkas förklara de åsikter som förekom. Resultatet indikerade att båda sidor ansåg att det fanns svårigheter med det nuvarande sättet att redovisa och att standarden inte alltid visar den rätta innebörden av en transaktion. I studien visade det sig att användarna upplevde att deras beslut påverkades av dessa faktorer, medan producenterna ansåg att så inte var fallet. Användargruppen ansåg också i större utsträckning än producentgruppen att det fanns svårigheter att uppskatta den påverkan på balansräkningen som de operationella leasingavtalen ger upphov till då hänsyn tas till dem. Vidare var risken för subjektivitet vid klassificering av ett leasingavtal som finansiellt eller operationellt ett annat orosmoment för gruppen användare.

Enligt studien var inte producenterna lika positivt inställda som användarna vad gäller grundprinciperna kring förändringen av leasingredovisning, till exempel att en redovisningsmetod skall appliceras på alla leasingavtal. Användarna ansåg att möjligheten till bedömningar av företagen skulle förbättras om ett nytt förslag accepterades, det vill säga möjligheten att bedöma långsiktiga finansiella åtaganden samt att jämföra företag, vilket inte är i överensstämmelse med

producenternas uppfattning. Vidare förhöll sig användarna relativt neutrala till effekterna vad gäller den administrativa bördan och kostnaderna som förändringarna kan komma att innebära, medan producenterna ansåg att dessa skulle öka avsevärt. Hur företagen upplever arbetsbördan i förhållande till det gamla sättet att redovisa kan därför vara något som påverkar deras synpunkter enligt Beattie med flera (2006).

Ett viktigt argument i debatten kring reformen av leasingredovisning som producenterna uppvisade var i regel kostnadsaspekten. Givet att producenterna av redovisningen bär kostnaderna och användarna är de som är troliga att utnyttja fördelarna kan de olika åsikterna hos grupperna vara väl förståeliga. Studien visar således på att åsikterna hos användarna och producenterna går isär och att deras intressen står i konflikt med varandra. (Beattie et al, 2006)

4. EMPIRI

Inledningsvis ger vi en övergripande bild av remissinstanserna. Avsnittet fortsätter sedan med en presentation av remissinstansernas svar. Svaren är uppdelade utefter de frågor vi hämtat från IASBs diskussionsunderlag och redogörs för i samma ordning. Vi har valt att presentera svaren i tabellform.

4.1 REMISSVAR

Nedanstående tabell visar en sammanställning över remissinstanserna, uppdelat på de olika undergrupperna. Efterföljande avsnitt redogör för remissinstansernas svar på de frågor som IASB har inkluderat i diskussionsunderlaget. I de fall de inte framgår av frågan har vi angett IASBs ståndpunkt i ämnet. Vi har valt att presentera huruvida de olika undergrupperna håller med IASBs resonemang eller inte. I de fall de inte har svarat specifikt på frågan har vi gått igenom remissvaret och utefter det tolkat huruvida deras synsätt överensstämmer med IASBs eller inte. Vi har vidare valt att inkludera kommentarer från företagen för att fånga upp viktiga synpunkter som är relevanta och som är av vikt för uppsatsen.

Tabell 4: Antal remissinstanser fördelat på respektive grupp

Remissinstans	Antal
Intresseorganisationer och liknande	12
Revisionsföretag	6
Universitet	4
Totalt	22

4.2 Q3

Do you agree with the boards' analysis of the rights and obligations, and assets and liabilities arising in a simple lease contract?

IASBs analys innebär att leasetagarens rätt att nyttja det leasade objektet motsvarar en tillgång och att skyldigheten att betala en leasingavgift motsvarar en skuld.

INTRESSEORGANISATIONER OCH LIKNANDE

Tabell 5: Q3 Intresseorganisationer och liknande

Organisation	Håller med	Kommentarer
ABA	JA	Anser att IASB bör avvakta med förslaget tills dess att leasegivarens redovisning har utretts fullständigt
Business Europe	NEJ	Anser att en leasad tillgång inte har samma ekonomiska substans som en köpt tillgång. Leasingobjekt som uppfyller tillgångs- och skulldefinitionen skall aktiveras på balansräkningen endast om det tillför värdefull information för användarna
CBI	JA	Ger medhåll vad gäller enkla leasingavtal
GASB	JA	Ifrågasätter värdet vid mer komplexa leasingavtal
EAPB	-	Efterfrågar en analys av leasegivarens redovisning innan förslaget fastställs. De ifrågasätter nyttan med förslaget och uttrycker oro över effekter på företagens balansräkning
EFRAG	JA	Tveksamma till applicering på mer komplexa leasingavtal
FAR SRS	JA	Ingen kommentar
FEE	JA	Tveksamma till applicering på mer komplexa leasingavtal, anger att detta bör utredas ytterligare
Hundred group of finance directors	JA	Ingen kommentar
Svenska Bankföreningen	JA	Uttrycker en oro för att leasing som finansieringsform diskrimineras i förhållande till andra finansieringskällor

Svenskt näringsliv	NEJ	Tveksamma kring analysen vad gäller tillgångar och skulder som uppkommer i ett leasingavtal. Anser att detta kommer skapa förvirring för användarna
World bank	JA	Ingen kommentar

REVISIONSFÖRETAG

Tabell 6: Q3 Revisionsföretag

Företag	Håller med	Kommentarer
BDO	JA	Inga kommentarer
Deloitte	JA	Ser helst att leasegivarens tid för leverans är den avgörande tidpunkten då risk/kontroll överförs till leasetagaren. Efterlyser ett klargörande kring denna punkt i standarden. Anser även att det kan uppstå problem kring tiden för då risken och kontrollen överförs, då olika länder anser det sker vid olika tidpunkter
Ernst & Young	JA	Inga kommentarer
Grant Thornton	JA	Anser att det finns stora oklarheter kring hur redovisning ska ske av de leasingkontrakt där leasegivaren är mycket involverad
KPMG	JA	Efterfrågar en analys om vad förslaget innebär för leasegivare. De anser även att definitionerna ska tas från samarbetsprojektet mellan IASB och FASB istället för IASBs föreställningsram
PWC	JA	Inga kommentarer

UNIVERSITET

Tabell 7: Q3 Universitet

Universitet	Håller med	Kommentar
Economic University of Bayreuth	JA	Är positiva till att alla leasingavtal erkänns på balansräkningen och anser att användare då inte behöver justera balansräkningen. Detta sätt att redovisa skulle reducera företagens försök att strukturera leasingavtal för att uppnå en viss klassificering. Ifrågasätter om någon kostnadsanalys genomförts
London School of Economics	JA	Inga kommentarer
Turku School of Economics	JA	Inga kommentarer
University of Idaho	JA	Inga kommentarer

4.3 Q4

The boards tentatively decided to adopt an approach to lessee accounting that would require the lessee to recognise:

(a) an asset representing its right to use the leased item for the lease term (the right-of-use asset)

(b) a liability for its obligation to pay rentals

INTRESSEORGANISATIONER OCH LIKNANDE

Tabell 8: Q4 Intresseorganisationer och liknande

Organisation	Håller med	Kommentarer
ABA	NEJ	Anser att den nuvarande modellen bättre avspeglar händelser i företaget
Business Europe	NEJ	Liksom angetts i Q3 avvisar de förslaget vad gäller analysen av tillgångar och skulder. Föreslår att mer information om operationella leasingavtal bör ges i form av upplysningar
CBI	JA	Anser dock att detta förslag misslyckas i att särskilja de skäl företagen har till varför de väljer att leasa istället för att köpa tillgången

GASB	JA	Håller överlag med, anser att det är en förbättring jämfört med nuvarande förslag
EAPB	-	Likt kommentar för Q3, Efterfrågar en analys av leasegivarens redovisning innan förslaget fastställs. De ifrågasätter nyttan med förslaget och uttrycker oro över effekter på företagens balansräkning
EFRAG	JA	Anger att man stöder förslaget idag, men efterlyser att leasegivarens redovisning utreds innan standarden fastställs
FAR SRS	JA	Inga kommentarer
FEE	JA	Hänvisar till EFRAGS kommentarer
Hundred group of finance directors	JA	Inga kommentarer
Svenska bankföreningen	NEJ	Anser att det är för komplext och anser att den nuvarande standarden fungerar väl. Vill ha kvar IAS 17, efterlyser fler upplysningar istället
Svenskt näringsliv	NEJ	Anger att man tycker att det system som finns i den nuvarande standarden skall behållas tills dess att en fullständig leasingmodell har utvecklats som inkluderar leasegivare och leasetagare. Hänvisar i övrigt till fråga Q3
World bank	JA	Inga kommentarer

REVISIONSFÖRETAG

Tabell 9: Q4 Revisionsföretag

Företag	Håller med	Kommentarer
BDO	JA	Inga kommentarer
Deloitte	JA	Anser att detta kommer att förenkla redovisningen. Kommer att bättre reflektera substansen i transaktioner och öka jämförbarheten för användarna
Ernst & Young	JA	Inga kommentarer
Grant Thornton	JA	Inga kommentarer
KMPG	JA	Efterlyser en mer djupgående analys rörande de mer komplexa leasingavtalen för att kunna stödja förslaget fullt ut
PWC	JA	Inga kommentarer

UNIVERSITET

Tabell 10: Q4 Universitet

Universitet	Håller med	Kommentar
Economic University of Bayreuth	JA	Se Q3, är positiva till att alla leasingavtal erkänns på balansräkningen och anser att användare då inte behöver justera balansräkningen. Detta sätt att redovisa skulle reducera företagets försök att strukturera leasingavtal för att uppnå en viss klassificering. Ifrågasätter om någon kostnadsanalys genomförts
London School of Economics	JA	Inga kommentarer
Turku School of Economics	JA	Inga kommentarer
University of Idaho	JA	Anser dock att alla detaljer inte är tillfredställande och anser att man komplicerar mer än nödvändigt

4.4 Q5

The boards tentatively decided not to adopt a components approach to lease contracts. Instead, the boards tentatively decided to adopt an approach whereby the lessee recognises:

(a) a single right-of-use asset that includes rights acquired under options

(b) a single obligation to pay rentals that includes obligations arising under contingent rental arrangements and residual value guarantees.

INTRESSEORGANISATIONER OCH LIKNANDE

Tabell 11: Q5 Intresseorganisationer och liknande

Organisation	Håller med	Kommentarer
ABA	-	Inga kommentarer
Business Europe	NEJ	Anser att det föreslagna i b) inte är i överensstämmelse med föreställningsramen vad gäller definitionen av en skyldighet
CBI	JA	Anser att detta sätt är mer praktiskt och ger mer användbar information
GASB	NEJ	Bör använda komponentredovisning för att tillgodose användarnas informationsbehov
EAPB	-	Inga kommentarer
EFRAG	DELVIS	En del stödjer förslaget, medan lika många anger att ett tillvägagångssätt baserat på komponentredovisning skall tillämpas i den utsträckning där det är möjligt
FAR SRS	JA	Ser inte nyttan med tillämpa komponentredovisning. Anser att kostnaden skulle överstiga nyttan
FEE	JA	Inga kommentarer
Hundred group of finance directors	JA	Anser att komponentredovisning skulle vara alldeles för kostsamt samt att det skulle finnas praktiska svårigheter
Svenska bankföreningen	NEJ	Ger ingen förbättrad information och är inte i överensstämmelse med föreställningsramen

Svenskt näringsliv	JA	Inga kommentarer
World bank	NEJ	Skeptiska mot att man aktiverar en händelse i balansräkningen som ännu inte inträffat (exempelvis förlängning av ett leasingavtal). Ser risker med missbruk och att företag kan strukturera sina leasingavtal

REVISIONSFÖRETAG

Tabell 12: Q5 Revisionsföretag

Företag	Håller Med	Kommentarer
BDO	JA	Vid särredovisning skulle det innebära en oklarhet för användarna kring substans och form av leasingkontrakt
Deloitte	JA	Anser att inte tillämpa särredovisning är det mest lämpliga efter den problematik IASB har presenterat
Ernst & Young	DELVIS	Vid enkla avtal anser de att särredovisning är praktiskt lämpligt, men de anser inte att särredovisning vid mer komplexa avtal är möjligt
Grant Thornton	NEJ	Vill ha separat redovisning, anser att det skulle förbättra avspeglingen av leasingobjektet
KMPG	JA	Anser att särredovisning skulle innebära svårigheter vid identifiering och värdering
PWC	JA	Anser att leasingkontrakt är en enda händelse och ska därför redovisas som en sådan

UNIVERSITET

Tabell 13: Q5 Universitet

Universitet	Håller med	Kommentar
Economic University of Bayreuth	-	Inga kommentarer
London School of Economics	-	Inga kommentarer
Turku School of Economics	JA	Inga kommentarer
University of Idaho	JA	Anser att en leasad tillgång är en immateriell rätt att nyttja objektet, snarare än olika komponenter av tillgångar med varierade livslängd

4.5 Q22

Should the lessee's obligation to pay rentals be presented separately in the statement of financial position? What additional information would separate presentation provide?

I denna fråga anser IASB att det inte är nödvändigt att presentera leasetagarens skyldighet att betala leaseavgifter separat i balansräkningen.

INTRESSEORGANISATIONER OCH LIKNANDE

Tabell 14: Q22 Intresseorganisationer och liknande

Organisation	Håller med	Kommentarer
ABA	-	Inga kommentarer
Business Europe	NEJ	Anser att de skulder som de leasade objektet ger upphov till skiljer sig från övriga finansiella skulder
CBI	JA	Anser att upplysningar i noterna är tillräckligt
GASB	DELVIS	Skall vara valfritt, men skall välja det alternativ som bäst tjänar syftet att användaren skall förstå balansräkningen. Väljer man att inte redovisa separat skall detaljerad information finnas i noterna

EAPB	-	Inga kommentarer
EFRAG	JA	Inga kommentarer
FAR SRS	DELVIS	Anger att enheterna kan avgöra detta själva, om de ska presenteras separat eller om information ska finnas i noter. Om det rör sig om väsentliga mängder bör det redovisas separat.
FEE	JA	Inga kommentarer
Hundred group of finance directors	NEJ	Hänvisar till FASBs ståndpunkt i frågan, det vill säga att separation krävs
Svenska bankföreningen	NEJ	Anser att separat redovisning skall ske och att ingen ytterligare information krävs
Svenskt näringsliv	NEJ	Anser att separat redovisning skall ske. Belyser att det finns olika riskmoment i olika skulder och att information bör ges för att förstå detta
World bank	NEJ	Vill ha separat redovisning för att skilja på att det handlar om en rätt att nyttja ett leasat objekt

REVISIONSFÖRETAG

Tabell 15: Q22 Revisionsföretag

Företag	Håller med	Kommentarer
BDO	NEJ	Anser att separation är nödvändigt under förutsättning att det är viktigt för förståelsen
Deloitte	NEJ	Anser att skyldigheten att betala leaseavgift är en annan typ av skuld eftersom den är kopplad till en rättighet, anser således att det ska vara tillåtet att redovisa separat
Ernst & Young	NEJ	Anser att en separat redovisning är befogad, eftersom denna skuld skiljer sig åt från övriga skulder
Grant Thornton	DELVIS	Anser inte att det ska finnas en allmän regel att det ska redovisas separat
KPMG	NEJ	Tycker inte att denna skyldighet tillhör samma kategori som skulder inom IAS 39, vilket gör att KPMG kräver separation. Anser inte att endast upplysningar ger användarna en korrekt bild över skulderna
PWC	DELVIS	Anser att upplysningar ska räcka för att tydliggöra, men de tror att en separat redovisning av mer komplexa avtal är nödvändigt

UNIVERSITET

Tabell 16: Q22 Universitet

Universitet	Håller med	Kommentar
Economic University of Bayreuth	-	Inga kommentarer
London School of Economics	-	Inga kommentarer
Turku School of Economic	NEJ	Anger att dessa skall presenteras separat då det stödjer transparens

University of Idaho	NEJ	Anser att leaseskyldigheter skiljer sig markant från de flesta finansiella skulder och att de därför behöver presenteras separat i balansräkningen
----------------------------	-----	--

4.6 Q23

How should the right-of-use asset be presented in the statement of financial position? What additional disclosures (if any) do you think are necessary under each of the approaches?

IASBs förslag i denna fråga är att rätten att nyttja tillgången skall baseras på det leasade objektets underliggande karaktär.

INTRESSEORGANISATIONER OCH LIKNANDE

Tabell 17: Q23 Intresseorganisationer och liknande

Organisation	Håller med	Kommentarer
ABA	-	Inga kommentarer
Business Europe	-	Ger inget tydligt svar på var man står i frågan
CBI	JA	Anser att ytterligare upplysningar krävs
GASB	JA	Anser att ytterligare information i noterna krävs
EAPB	-	Inga kommentarer
EFRAG	JA	Inga kommentarer
FAR SRS	DELVIS	Anser egentligen att rätten att utnyttja en tillgång bör presenteras som en immateriell sådan. Anser dock att från användarnas perspektiv är det mest informativt att presentera tillgången baserat på dess underliggande karaktär. Ger medhåll till att leasade respektive ägda objekt skall separeras, men att detta kan göras genom upplysningar
FEE	NEJ	Anger att styrelsens beslut att presentera rätten att utnyttja tillgången baserat på det underliggande leasade objektets karaktär kan kritiseras

		då rätten att nyttja tillgången är själva tillgången och inte det leasade objektet, vilket borde medföra att det skulle presenteras som en immateriell tillgång. Separat redovisning om det ökar förståelsen för användaren
Hundred group of finance directors	JA	Ytterligare upplysningar om de tillför någon relevant information
Svenska bankföreningen	NEJ	Anser inte att något av de förslag som IASB presenterat är tillämpbara.
Svenskt näringsliv	NEJ	Anger att man är skeptiska till modellen och anger att den nuvarande modellen alternativt mindre förändringar exempelvis vad gäller utökat upplysningskrav kan fylla behovet tills dess att en komplett leasingmodell har upprättats
World bank	JA	Ingen kommentar

REVISIONSFÖRETAG

Tabell 18: Q23 Revisionsföretag

Företag	Håller med	Kommentarer
BDO	DELVIS	Är tveksamma, anser egentligen att alternativ b (att presentera som en immateriell tillgång) är den mest tekniskt lämpliga metoden
Deloitte	JA	Stödjer förslaget och anser också att det ska finnas ett alternativ att presentera leasade respektive ägda tillgångar separat för att ge användarna relevant information
Ernst & Young	JA	Vill även att ägda och leasade tillgångar ska redovisas separat, då får användarna en klar bild över tillgångens karaktär
Grant Thornton	DELVIS	Vill att det ska ske en separat redovisning mellan ägda och leasade objekt, men kan inte i dagsläget säga något om vart den ska redovisas i balansräkningen innan de mer komplexa avtalens redovisning är utredd
KPMG	NEJ	Anser att en leasad tillgång är mycket likt kriterierna för en immateriell tillgång och ska därför redovisas som en sådan, men anser att upplysningar ska separera dem från andra immateriella tillgångar
PWC	JA	I noterna ska det klargöras ifall det är leasade tillgångar

UNIVERSITET

Endast ett remissvar har erhållits från denna kategori, vilket representerar University of Idaho. Här kommenteras att det ses som lämpligt att redovisa tillgångar i den kategori där de hör till, vilket får tolkas som att medhåll ges till IASBs förslag. Motiveringen som ges till detta är att leasing är likt ett avbetalningsköp och därför bör redovisas som ett sådant för att påvisa dess likhet.

5. ANALYS

I detta avsnitt analyserar vi den insamlade empirin och knyter an till referensramen. Vi utgår från samma struktur som vi presenterat empiriavsnittet på. Vi avslutar varje fråga med en sammanfattning av de tre undergrupperna.

5.1 Q3

Do you agree with the boards' analysis of the rights and obligations, and assets and liabilities arising in a simple lease contract?

Intresseföretag och liknande

Av de tolv remissinstanserna som utvalts kan konstateras från tabell 5 att nio ger medhåll till IASBs analys av de rättigheter och skyldigheter som kan tänkas uppstå i leasingavtal, Business Europe samt svenskt näringsliv ger inte medhåll medan EAPB inte ger något svar på frågan. Några av dem som ger medhåll uttrycker dock vissa tveksamheter kring hur detta skall appliceras på leasingavtal som är av mer komplex karaktär. De som anser att IASBs analys inte är korrekt, eller inte svarar, anför skäl såsom att det inte tillför någon ytterligare information för användarna samt att det tros kunna skapa förvirring. Detta är också något som Goodacre (2003b) diskuterar, det vill säga att förändringarna ger värdefull information för användarna om detta är något som inte redan finns tillgängligt. Enligt det resonemang som Goodacre (2003b) med flera anför så skulle detta kunna tolkas som att de remissinstanser som inte ger medhåll till IASBs analys ser användarna som "effektiva informationsinhämtare" i det avseendet att de kan tillgodogöra sig den information som finns i noterna kring de operationella leasingavtalen och därmed skulle då aktivering av de operationella leasingavtalen på balansräkningen inte medföra någon ytterligare information enligt deras synsätt. (Goodacre, 2003b, Imhoff et al, 1993 och Ely, 1995). Enligt IASB och kritik från annat håll som riktats mot den nuvarande standarden kan dock inte användarna justera balansräkningen på ett korrekt sätt för att få en mer rättvisande bild som underlag för deras beslut. (DP/2009/1) Då det skulle kunna tyda på att ovan diskuterade remissinstanser inte anser att aktivering av operationella leasingavtal tillför användarna ytterligare information kan det tolkas som de inte håller med om den kritik som riktats mot användarnas möjligheter att justera balansräkningen som bland annat framförts av IASB. Vidare kan noteras att Business Europe och svenskt näringsliv är två organisationer som representerar företag, vars balansräkningar troligen kommer att påverkas betydligt i de fall där en hög andel operationell leasing förekommer. Detta skulle kunna vara en del av förklaringen till dessa remissinstansers negativa inställning till förslaget i detta avseende.

Revisionsföretag

Samtliga revisionsföretag ger medhåll till IASBs förslag vad gäller analysen av de tillgångar och skulder som kan tänkas uppstå i ett leasingavtal. Enligt vissa av svaren från revisionsföretagen verkar det emellertid finnas vissa oklarheter i förslaget, bland annat uttrycker två revisionsföretag,

Grant Thornton och KPMG, en avsaknad av leasegivarens redovisning. Deloitte påpekar dessutom att ett klagörande kring tidpunkten när risken respektive kontrollen av tillgången sker är önskvärt. Svaren visar på att samtliga revisionsbyråer är överens med IASBs analys i denna fråga, det verkar dock finnas vissa förbehåll och frågetecken.

Universitet

Denna grupp är också överens då samtliga universitet ger medhåll till IASBs analys av de tillgångar och skulder som kan tänkas uppstå i ett leasingavtal. University of Bayreuth påpekar att det är positivt att alla leasingavtal erkänns på balansräkningen då detta reducerar försök till att strukturera leasingavtal samt understryker att användare då inte behöver justera balansräkningen. Det skulle kunna tolkas som att det överlag i denna grupp, samt den föregående, anses att användarna faktiskt har svårt att hantera den information som finns på balansräkningen, vilket Goodacre (2003b) bland annat belyser i sin artikel, och att förslaget faktiskt kommer att innebära en förbättring, vilket är i enlighet med IASBs uppfattning (DP/2009/1). Vidare har noterats i en studie av Beattie med flera (2006) att just oron för att subjektivitet i samband med klassificering av leasingavtal utgör ett orosmoment för användare, vilket också uppmärksammas i University of Bayreuths remissvar. Här ifrågasätts dessutom huruvida en kostnadsanalys har genomförts, vilket är något som många producenter av redovisningen påpekar (Beattie et al, 2006).

Sammanfattning

De flesta remissvar ger medhåll till de tillgångar och skulder som ett leasingavtal ger upphov till enligt IASBs utgångspunkt, vilket indikerar att det finns en uppfattning bland parterna att det förekommer tillgångar och skulder som idag inte redovisas. Beattie med flera (2006) framhåller bland annat i sin studie att såväl användare som producenter av redovisningen verkar anse att det finns svårigheter att redovisa på det nuvarande sättet och att standarden kanske inte alltid visar den rätta innebörden av en transaktion.

5.2 Q4

The boards tentatively decided to adopt an approach to lessee accounting that would require the lessee to recognise:

- (a) an asset representing its right to use the leased item for the lease term (the right-of-use asset)*
- (b) a liability for its obligation to pay rentals*

Intresseföretag och liknande

Som IASB har uppmärksammat i sitt diskussionsunderlag och som Beattie med flera (2006) kritiserade, är den nuvarande klassificeringen enligt IAS 17 komplex och ger möjlighet till subjektiva bedömningar som kan ge fördelar åt företagen. Denna klassificering har enligt IASB eliminerats i det nya förslaget. Sju av intresseföretagen ger medhåll till IASBs modell och fyra anser inte att det är en förbättring. Dessa fyra organisationer representerar banker och företag. De är överrens om att det är för komplext och att de föredrar den nuvarande standarden med

klassificering i operationell och finansiell leasing. De anser dock att standarden bör ge mer upplysningar kring den operationella redovisningen, detta skulle kunna förklaras av att de vill ge användarna av redovisningen en tydligare bild, för att möta den kritik som förts kring detta. Confederation of British Industry är ensamma om att anse att detta förslag misslyckas att särskilja de skäl företagen har till varför de leasar och inte köper tillgången, vilket kan dölja företagets syfte. Några anser även att de vill se en utredning av leasegivarens redovisning innan de kan stödja förslaget helt, vilket IASB har valt att inte ta ställning för i detta diskussionsunderlag.

Revisionsföretag

Alla revisionsföretag i vår studie håller med IASBs ståndpunkt i denna fråga. Det är inte många av revisionsbyråerna som kommenterar sin ståndpunkt, en av de två som gör det är Deloitte som anser att förändringarna kommer att förenkla den nuvarande redovisningen, bättre reflektera substansen i transaktionerna och även öka jämförbarheten för användarna. Detta, och det faktum att samtliga revisionsföretag ger medhåll till IASBs ståndpunkt i frågan, skulle kunna tolkas som att revisionsföretagen anser att användarna inte är effektiva ”informationsinhämtare” och således förändrar sitt beteende till följd av att nya informationen aktiveras på balansräkningen för att återkoppla till Goodacres (2003b) resonemang.

Universitet

Alla remissinstanser i denna grupp är positiva till förslaget. Economic University of Bayreuth anser att användarna kommer få en klarare bild över posterna i balansräkningen samt att det skulle reducera företagets försök att strukturera sina avtal för att uppnå en önskad redovisning, en oro som användare uttryckt i Beatties med flera (2006) studie. Universitetet från USA är positiva till IASBs förslag i detta avseende men menar att det går att förenkla det ytterligare. De anser att IASB komplicerar detta mer än nödvändigt och anger att alla detaljer inte är tillfredsställande. En del av förklaringen till deras åsikter skulle kunna vara att de är mer vana vid ett regelbaserat regelverk, medan de som följer IFRS är vana vid ett mer principbaserat. Möjligen kan University of Idaho ha förväntat sig en mer tydligare vägledning i förslaget här.

Sammanfattning

Som Beattie med flera (2006) ansåg skulle dagens problematik kring IAS 17 reduceras med hjälp av en modell, som innebär att alla leasingavtal ska redovisas på samma sätt. Vi kan se att svaren från remissinstanserna verkar styrka detta, då en majoritet av studiens remissvar anser att IASBs förslag att behandla alla leasingavtal lika fått en mycket bra respons. Kommentarer tyder på att problematiken som konstaterades inledningsvis reduceras enligt remissinstansernas uppfattning. Några av de som är emot detta förslag är branschorganisationer som representerar företag och det skulle kunna förklaras av att de har företagets intressen i åtanke. I studier utförda av Goodacre (2003b) och Fulbier (2008) visas just att företagets balansräkning och nyckeltal kommer att förändras mycket, vilket kan tänkas ge deras svar en subjektiv vinkling. Det skulle kunna tänkas att resterande remissinstanser har en mer neutral syn och tittar mer på att

redovisningen ska ge en rättvisande bild. Detta belyser Goodacre (2003b) i sin studie, som spekulerar i att en del producenter tenderar till att vara mer positiva kring den nuvarande klassificeringen då de kan undgå påverkan på balansräkningen med hjälp av den operationella leasingen. Goodacre (2003b) menar även på att svarens innehåll kan tänkas bero på hur remissinstanserna förväntar sig att olika grupper reagerar på förslaget, vilka kan vara analytiker, investerare med mera. Detta kan vi endast spekulera kring, då en mer omfattande studie bör göras innan denna typ av slutsatser dras. Nelson (1963) redogjorde i sin studie att användare, som exempelvis finansanalytiker, kan ta felaktiga beslut på grund av bristande och oklar information. Vi har sett att denna diskussion är mycket aktuellt vad gäller remissinstansernas svar på förslaget, det lyfts särskilt fram att en rättvis bild skall förmedlas till användarna.

5.3 Q5

The boards tentatively decided not to adopt a components approach to lease contracts. Instead, the boards tentatively decided to adopt an approach whereby the lessee recognises:

(a) a single right-of-use asset that includes rights acquired under options

(b) a single obligation to pay rentals that includes obligations arising under contingent rental arrangements and residual value guarantees.

Intresseföretag och liknande

Gällande denna punkt i diskussionsunderlaget finner vi att svaren är relativt spridda och det är svårt att urskilja ett klart mönster här. Fem ger medhåll till IASBs tolkning och fyra ger inte medhåll. American Bankers Association och European Association of Public Banks svarar inte på denna fråga. Två av de som ger medhåll till IASBs förslag i denna fråga anser att vid tillämpning av komponentredovisning skulle kostnaden överstiga nyttan. Beattie med flera (2006) påpekar i sin studie att detta var något som oroade producenterna, men de enda som belyser detta är FAR SRS och Hundred group of finance directors. En förväntan hade varit att de organisationer som representerar företag hade tryckt på kostnadsaspekten i detta fall samt en ökad arbetsbörda, vilket vi alltså inte har sett i denna fråga. De som är negativa till förslaget anser bland annat att komponentredovisning bättre tillgodoser användarens informationsbehov och att IASBs förslag inte är i överensstämmelse med föreställningsramen. Bland annat så påpekas en viss skepsis mot att aktivera en händelse i balansräkningen som ännu inte inträffat samt att det finns en möjlighet till att missbruka och strukturera leasingavtal för att få en mer positiv effekt på balansräkningen. Här finns det en skillnad i vad som anses vara bäst för användarna då IASB anser, till skillnad från dessa kommentarer, att förslaget motverkar just denna typ av problematik. Ett av skälen till att förändra den nuvarande formen av leasingredovisningen var enligt IASB att den nuvarande modellen i form av IAS 17 inte är i överensstämmelse med föreställningsramen vad gäller tillgångs- och skullddefinitionen och här verkar parterna således ha olika uppfattningar. (DP/2009/1) Detta blir en fråga att fundera vidare på för IASB.

Revisionsföretag

Merparten av revisionsföretagen är positiva till IASBs inställning i frågan. De som svarat ja i denna fråga framhåller bland annat att särredovisning skulle innebära en svårighet för användarna att tolka leasingavtalen, men också svårigheter för företagen med avseende på värdering. Grant Thornton är dock negativa till förslaget och anser till skillnad från de andra att separat redovisning ger en bättre avspeglning. Det kan konstateras att merparten av revisionsbyråerna ger medhåll till IASBs förslag, även om de anför olika skäl till grund för dess ståndpunkt.

Universitet

De två som svarat på frågan i denna kategori är positiva, Turku School of Economics och University of Idaho. Intressant här är att University of Idaho anför som skäl att en leasat tillgång är en rätt att nyttja ett leasat objekt, snarare än en tillgång bestående av olika komponenter. Detta resonemang är i överensstämmelse med IASBs utgångspunkt, det vill säga att en tillgång motsvaras av rätten att nyttja det leasade objektet (DP/2009/1).

Sammanfattning

Synpunkterna verkar vara relativt spridda såväl inom, som mellan de olika kategorierna och vi har inte lyckats urskilja något mönster. Åsikterna går isär kring vilka skäl som anføres till varför det skulle vara relevant att tillämpa komponentredovisning och till varför det inte skulle vara passande. Beattie med flera (2006) drar slutsatsen i sin studie att åsikterna kring de olika parterna går isär på grund av att deras intressen står i konflikt med varandra. Komponentredovisning kräver värdering och identifiering av tillgångarna, vilket kan vara subjektivt, något som det också uttrycks oro för i ett remissvar från intresseorganisationerna. Vi hade förväntat oss att fler, framför allt branschorganisationerna som representerar företag, uppmärksammat kostnadsaspekten.

5.4 Q22

Should the lessee's obligation to pay rentals be presented separately in the statement of financial position? What additional information would separate presentation provide?

Intresseföretag och liknande

De organisationer som anser att separat redovisning inte krävs, precis som IASB, uppgår till tre stycken, dessutom är två remissinstanser tveksamma och två svarar inte. Fem anser att leasingavgiften ska redovisas separat från övriga skulder, med motiveringen att dessa skulder skiljer sig åt från övriga. FAR SRS och German Accounting Standards Board anser att det ska vara ett valbart alternativ och menar att företagen ska få välja det sätt som de själva tycker är det bästa för deras redovisning, dock skall det ges mer information kring dessa skulder i noterna i de fall separat redovisning inte tillämpas.

Vi ser att remissinstanserna har användarnas informationsbehov i åtanke i sina kommentarer men det är tydligt att det råder delade uppfattningar kring hur det skall uppnås i detta fall. De som anser att separat redovisning inte skall ske vill då ha ytterligare information i noterna, medan de andra anser att separat redovisningen ger användarna bättre beslutsunderlag.

Revisionsföretag

Fyra revisionsföretag anser att någon form av separat redovisning ska användas då leasingskulder skiljer sig åt från övriga skulder, två ger delvis medhåll till IASBs utgångspunkt att inte redovisa separat. Tre av revisionsföretagen som svarat nej, Deloitte, KMPG och Ernst & Young, anser att denna typ av skuld skiljer sig från andra typer av skulder. Då alla remissinstanserna ändå uttrycker att det kan finnas behov för separat redovisning tror vi att de eftersträvar en tydlig bild för användarna.

Universitet

Här har endast två valt att svara, Turku School of Economics samt University of Idaho. De anser båda att det ska presenteras separat, eftersom en leasingskuld skiljer sig åt från andra finansiella skulder.

Sammanfattning

Här kan vi se att majoriteten anser att en separat redovisning skall tillämpas, samtliga revisionsföretag och universitet som har svarat på denna fråga, är överens om detta. Ett antagande är att universiteten och revisionsbyråerna inte har ett visst företag i åtanke, utan de representerar en bred krets av leasetagare. Bland intresseföretagen anser tre att ingen separat redovisning krävs, medan resterande är tveksamma eller anser att separat redovisning krävs. Vi kan således konstatera att det finns ett motstånd mot förslaget och i en del av de argument som förs fram belyses att det är en skuld som skiljer sig från övriga. Det verkar som remissinstanserna här har en annan uppfattning än IASB kring vad som innebär tydlig information till användarna.

5.5 Q23

How should the right-of-use asset be presented in the statement of financial position? What additional disclosures (if any) do you think are necessary under each of the approaches?

IASBs förslag i denna fråga är att rätten att nyttja tillgången skall baseras på det leasade objektets underliggande karaktär.

Intresseföretag och liknande

I denna grupp går åsikterna isär gällande hur det leasade objektet skall redovisas och vi kan här inte se något mönster. Några av de som är positiva till IASBs utgångspunkt önskar att mer information ges i anslutning till hur rätten att nyttja tillgången presenteras. IASBs utgångspunkt är att redovisa tillgången på basis av vilket föremål det leasade objektet är, vilket kan tyckas vara

motsägelsefullt då IASBs syn på hur tillgången uppstår är själva rättigheten att nyttja det leasade objektet. FEE och FAR SRS påpekar till exempel att tillgången är rättigheten att nyttja det leasade objektet och därmed bör det presenteras såsom en immateriell rättighet. Om hänsyn tas till IASBs definition av en immateriell tillgång i IAS 38, det vill säga att en immateriell tillgång definieras som en identifierbar, icke-monetär tillgång utan fysisk form, vilken en rättighet kan tyckas motsvara, är denna åsikt fullt förståelig.

Revisionsföretag

Tre av revisionsbyråerna, Deloitte, Ernst & Young och PWC, stödjer IASBs utgångspunkt i frågan. De anser att redovisning av leasade och ägda tillgångar skall ske separat, PWC är dock av uppfattningen att det i upplysningarna skall klargöras huruvida dessa är leasade tillgångar eller inte. KMPG, som inte ger medhåll till IASBs förslag i denna fråga, och BDO som är tveksamma anser att en leasad tillgång är mycket lik kriterierna för en immateriell tillgång och därför bör redovisas som en sådan, vilket kan tolkas som att de anser att det uppstår en konflikt kring IASBs föreställningsram.

Universitet

Det är givetvis svårt att uttala sig kring denna grupp då endast en remissinstans har svarat, University of Idaho. Det uttrycks dock stöd för IASBs förslag mot bakgrund av att leasing är likt ett avbetalningsköp och därmed bör redovisas som ett sådant. I likhet med IASB anses att lika händelser skall redovisas på lika sätt, i detta fall ses leasing som en ekvivalent händelse till ett lånefinansierat köp.

Sammanfattning

I denna fråga förekommer det olika åsikter och IASB har att ta ställning till de olika tankegångar som framkommer här. I samtliga kategorier så förekommer det variationer, både mellan och inom grupperna (med undantag från den sista där endast svar från en remissinstans erhållits). En intressant notering är att en del remissinstanser påpekar att rätten att nyttja det leasade objektet är egentligen själva tillgången, och kanske inte det leasade objektet och anför att det mest logiska vore att presentera tillgången som en immateriell sådan. Detta skulle vara i överensstämmelse med IASBs analys av de rättigheter och skyldigheter som uppstår i ett leasingavtal, vilket kan vara ett av motiven till att remissinstanserna lyfter fram detta resonemang. En förklaring till IASBs synsätt skulle kunna vara att de har tagit hänsyn till användarnas informationsbehov, det vill säga de anser att viktig information förloras vid redovisning som en immateriell tillgång.

6. SLUTSATS

I detta kapitel kommer vi att presentera de slutsatser som vi kommit fram till i vår studie. Vi presenterar våra slutsatser under studiens forskningsfrågor. Vi kommer att avsluta avsnittet med förslag till fortsatt forskning.

- **Vad anser berörda parter om det nya förslaget kring de tillgångar och skulder som anses uppstå i ett leasingavtal?**

Utefter det som vi kan utläsa från remissvaren och kommentarerna, verkar parterna överlag vara överens om att det finns vissa brister med det nuvarande sättet att redovisa samt att en förändring behövs. Det verkar vidare som om majoriteten av remissinstanserna är positiva till att lika avtal skall behandlas på samma sätt i redovisningen. Då de flesta remissvaren diskuterar utifrån användarnas behov och hur förslaget påverkar dem, är det kanske inte så förvånande att de efterlyser en mer konsekvent redovisning inom detta område.

Vi har emellertid inte sett att det finns en gemensam uppfattning vad gäller en lösning på de brister som finns och de förslag som IASB presenterar kring detta. Remissinstansernas åsikter gällande hur rätten att nyttja en tillgång, respektive motsvarande skuld, ska presenteras i redovisningen skiljer sig åt. Dessa olika åsikter har bland annat sin grund i att remissinstanserna verkar ha olika uppfattningar om vad som är relevant information för användarna och vad som inte är det, vilket i sin tur kan förklaras av att de representerar olika intressen.

IASB anser att rätten att nyttja tillgången skall presenteras på basis av dess underliggande karaktär. Vi kan konstatera att det har uppkommit en diskussion kring IASBs ställningstagande i detta avseende, framförallt kring två av de tre möjliga alternativ som IASB presenterat, a och b (se Q23). En del remissinstanser påpekar att ”rätten” att nyttja tillgången är själva tillgången och att den därmed inte kan redovisas som något annat än en immateriell tillgång. Detta är intressant då IASB har definierat den tillgång som uppstår i ett leasingavtal som en rättighet att nyttja det leasade objektet.

Mot bakgrund av ovanstående tror vi oss kunna dra slutsatsen att det förekommer olika åsikter kring hur redovisning av leasingavtal skall utformas samt att IASB har en hel del frågor och synpunkter att ta ställning till.

- **Finns det skillnader i svaren beroende på vilken remissinstans som lämnar synpunkter och vad kan tänkas förklara detta?**

Vi har inte kunnat fastställa något tydligt mönster vad gäller svaren och typ av remissinstans, men vi har uppmärksammat vissa tendenser. Vad gäller remissvaren inom intresseorganisationerna, verkar organisationer som representerar företag ha en mer negativ inställning till förslaget överlag. En förklaring skulle kunna vara att de representerar företag med en hög andel

operationell leasing som kommer påverkas negativt av förslaget. Vi har vidare kunnat se att revisionsföretagen i större utsträckning är överens i deras åsikter, detta skulle kunna ha sin grund i att de mer ser till att redovisningen ger en rättvisande bild än hur något företags balansräkning påverkas.

De remissinstanser som härstammar från USA har inte utmärkt sig i något vidare avseende. Dock kan en trolig förklaring till att de inte avviker vara att både FASB, som sätter regelverket för Amerikanska bolag, och IASB, har liknande klassificeringar i sina nuvarande regelverk och därmed ställs inför samma kritik. För att uttala sig säkert kring detta krävs dock ett större urval av remissinstanser.

6.1 FORTSATT FORSKNING

Det skulle vara intressant att se en uppföljande studie när leasingprojektet har utvecklats ytterligare, vad remissinstanserna då anser om förslaget och om ytterligare synpunkter framkommit. Ett annat förslag är att undersöka hur IASB har behandlat kommentarer och synpunkter från remissinstanserna och se huruvida det har påverkat det fortsatta arbetet med standarden. Andra tänkbara forskningsområden skulle kunna behandla den värderingsproblematik som uppkommer i samband med det nya förslaget och då även inkludera leasegivarens redovisning. Vi ser också att det hade varit spännande att genomföra en studie som kartlägger huruvida geografiska skillnader spelar in eller inte i respektive remissinstans ställningstagande.

7. KÄLLFÖRTECKNING

Litteratur

Marton, Jan, Falkman, Pär, Lumsden, Marie, Pettersson, Anna-Karin., Rimmel, Gunnar (2008), *IFRS- i teori och praktik*, första upplagan. Stockholm: Bonnier Utbildning AB

Jacobsen, Dag, Ingvar, (2002) *Vad, hur och varför? Om metodval i företagsekonomi och andra samhällsvetenskapliga ämnen*. Lund: Studentlitteratur

Patel, Rune, Davidson, Bo, (2003) *Forskningsmetodikens grunder*, 3:e upplagan, studentlitteratur, Lund

Holme, Idar, Magne, Solvang, Bernt, (1997) *Forskningsmetodik – Om kvalitativa och kvantitativa metoder*, Studentlitteratur, Lund.

Internationell redovisningsstandard i Sverige, IFRS/IAS, 2009, FAR SRS förlag

Artiklar

Abdel-khalik, A. Rashad (1981), The economic effects on lessees of FASB Statement No. 13 Accounting for Leases, Stamford, CT: FASB

Imhoff Jr., Eugene A., Robert C. Lipe, and David W. Wright (1991), Operating leases: Impact of constructive capitalization, *Accounting Horizons* vol 5, ss. 51-63

Beattie, Vivien, Goodacre, Alan, Thomson & Sarah-jane (2006). International lease-accounting reform and economic consequences: The views of U.K. users and preparers. *The International Journal of Accounting*; vol. 41, ss. 75-103

Ely, Kirsten, M. (1995). Operating Lease Accounting and the Market's Assessment of Equity Risk. *Journal of Accounting Research*, vol. 33, nr 2., ss. 397-415

Fülbier, Uwe, Liro-Silva, Jorge & Pferdehirt, Henrik (2008). Impact of Lease Capitalization on Financial Ratios of Listed German Companies. *Schmalenbach Business Review*, Vol 60, ss. 122-144

Goodacre, Alan (2003a). Operating lease finance in the UK retail sector. *International review of Retail, Distribution and Consumer Research*, vol 13, ss. 99-125

Goodacre, Alan (2003b). Assessing the potential impact of lease accounting reform: a review of the empirical evidence. *Journal of Property research*; vol. 40 ss. 49-66

Imhoff, Eugene, A., Lipe, Robert & Wright, W., David (1993). The Effects of Recognition Versus Disclosure on Shareholder Risk and Executive Compensation. *Journal of Accounting, Auditing and Finance*, vol. 8, nr.4, ss. 335-368

Lipe, Robert, C. (2001), Lease accounting research and the G4+1 proposal, *Accounting Horizons* vol 15, ss. 299-310

McGregor, Warren (1996). *Accounting for leases: a new approach – recognition by lessees of assets and liabilities arising under lease contracts*. Norwalk, CT: Financial Accounting Standards Board.

Nailor, Hans, and Andrew, Lennard. 2000. *Leases: Implementation of a new approach*. Norwalk, CT: Financial Accounting Standards Board.

Nelson, A, Tom. (1963). Capitalizing leases: The effect on financial ratios, *Journal of Accountancy* vol. 41, ss. 49-58

Internet

Thorstensson, Michael (2009). *Redovisning av leasingkontrakt – den framtida hanteringen?* tillgänglig: http://www.ipage.se/projekt/kpmg/fras/juni/310731_DPLEasesFRNewsArt.pdf, hämtat: 1 december 2009

DP/2009/1 - Discussion Paper (March 2009). *Leases – preliminary views*, tillgänglig: <http://www.iasb.org/NR/rdonlyres/FF3A33DB-E40D-4125-9ABD-9AF51EB92627/0/DPLEasesPreliminaryViews.pdf> , hämtat: 4 november 2009

www.iasplus.com/agenda/g4.htm, hämtat: 17 december 2009

www.iasb.org

- a) <http://www.iasb.org/NR/rdonlyres/7E481330-31C4-4CCF-9C2A-784E4422C897/0/PressReleasepdfLeasesPreliminaryViews.pdf>, hämtat: 4 november 2009
- b) http://www.iasb.org/NR/rdonlyres/F26F6957-561C-429D-B4CB-8F32412DF979/0/Lease_Snapshot_Final.pdf, hämtat: 20 november 2009
- c) <http://www.iasb.org/How+we+develop+standards/How+we+develop+standards.htm>, hämtat: 17 november 2009
- d) <http://www.iasb.org/NR/rdonlyres/E84B0675-9153-440E-BB0C-50006F8D059E/0/WhoWeAre13July2009.pdf>, hämtat: 20 november 2009

www.aba.com

<http://www.aba.com/about+aba/default.html>, hämtat: 7 december 2009

www.bankforeningen.se

<http://www.bankforeningen.se/web/bf.nsf/pages/ombank.html>, hämtat: 3 december 2009

www.bdo.se

<http://www.bdo.se/om-oss/>, hämtat: 6 december 2009

www.businesseurope.eu

<http://www.businesseurope.eu/content/Default.asp?PageID=413>, hämtat: 7 december 2009

www.cbi.org

<http://www.cbi.org.uk/ndbs/content.nsf/802737aed3e3420580256706005390ae/63a0c3fc22c7478e80257026004e0ba4?OpenDocument>, hämtat: 7 december 2009

www.deloitte.com

http://www.deloitte.com/view/sv_SE/se/om-oss/fakta-om-streck-deloitte/index.htm, hämtat: 10 december 2009

www.eapb.be

<http://www.eapb.be/page?pge=index&page=Articles&orl=1&ssn=&are=1&mi=5&mi=11>, hämtat: 7 december 2009

www.ey.com

<http://www.ey.com/SE/sv/About-us/Our-history>, hämtat 6 december 2009

www.farsrs.se

http://www.farsrs.se/portal/page?_pageid=33,38258&_dad=portal&_schema=PORTAL,
hämtat: 3 december 2009

www.fee.be

http://www.fee.be/aboutfee/default.asp?library_ref=1&category_ref=1&content_ref=82,
hämtat: 3 december 2009

www.grantthornton.se

<http://www.grantthornton.se/Om-oss/Korta-fakta/>, hämtat: 6 december 2009

www.kpmg.se

<http://www.kpmg.se/pages/100010.html>, hämtat: 6 december 2009

www.standardsetter.de

http://www.standardsetter.de/drsc/docs/charter_eng.pdf, hämtat: 7 december 2009

web.worldbank.org

<http://web.worldbank.org/WBSITE/EXTERNAL/EXTABOUTUS/0,,pagePK:50004410~piPK:36602~theSitePK:29708,00.html>, hämtat: 3 december 2009

www.100groupfd.co.uk

<http://www.100groupfd.co.uk>, hämtat: 3 december 2009